

MUTLULUK

Yolu

DAHA İYİ BİR YAŞAM İÇİN
SAĞDUYULU ÖNERİLER

KİME: _____

KİMDEN: _____

MUTLULUK

Yolu

DAHA İYİ BİR YAŞAM İÇİN
SAĞDUYULU ÖNERİLER

ISBN 987-1-59970-167-7

© 2000, 2004, 2008 L. Ron Hubbard Library. Tüm Hakları Saklıdır.
Artwork © 2006 L. Ron Hubbard Library. Tüm Hakları Saklıdır. Bir bölümünün veya
tümünün izinsiz kopyalanması, çevirisi veya elektronik ortamda kopyalanması,
saklanması veya dağıtımı, yasalara aykırıdır.

Mutluluk Yolu kitabı ve "Road & Sun" Design, ABD ve diğer ülkelerdeki basım ve
yayın hakkı (daha önce alınmış yayın hakları saklı kalmak üzere) L. Ron Hubbard
Library'ye ait olup yayınlanması bu kuruluşun iznine tabidir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde basılmıştır

TURKISH – THE WAY TO HAPPINESS BOOKLET

BU KİTAPLA NE YAPACAKSINIZ?

Elbette ki görüştüğünüz kişilere ve dostlarınıza yardım etmeyi istersiniz.

Kendi hayatta kalmanızı – az da olsa – etkileyen bir kişiyi seçin.

O kişinin adını, bu kitabın ön kapağındaki üst çizgiye yazın. İkinci çizgiye ise, kendi adınızı yazın veya kaşenizi kullanın. İsmi yazdığınız kişiye bu kitabı verin.

Bu kişiden, verdiğiniz kitabı okumasını isteyin.⁰

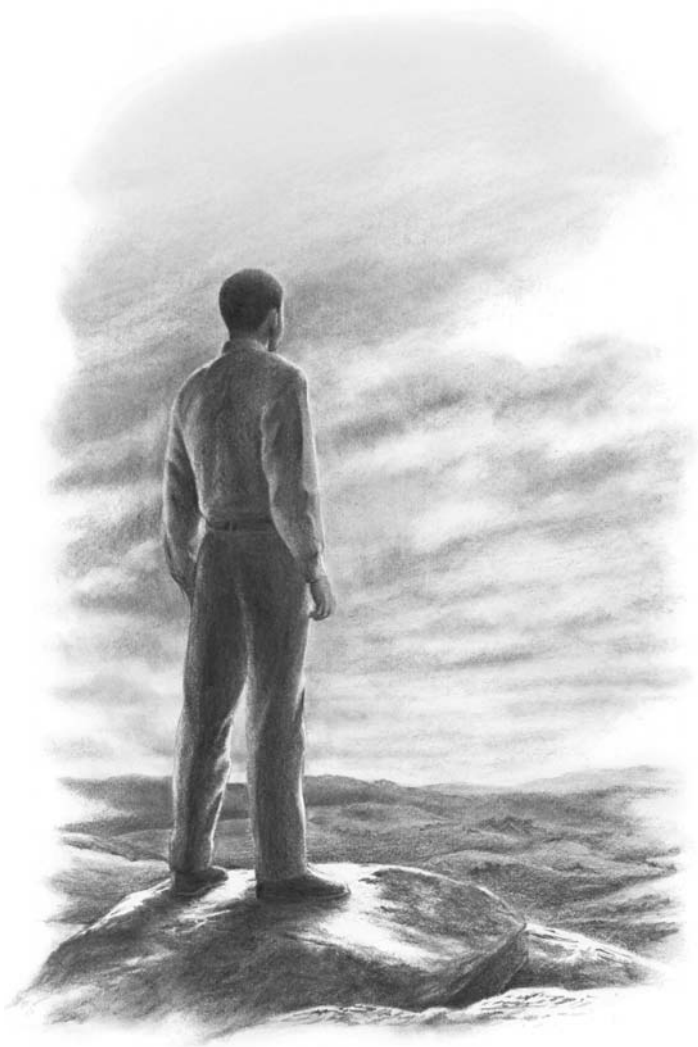
Kitabı alan kişinin de başkalarının muhtemel kötü davranışlarının tehdidi altında olduğunu keşfedeceksiniz.

Ona, bu kitaptan fazladan birkaç tane daha verin; ancak bu kitaplara isim yazmayın: kitabı verdiğiniz kişi kendi ismini yazsın. Kitabı alan kişinin de yaşamındaki diğer insanlara, bu kitaplardan vermesini sağlayın.

Bu şekilde devam ederseniz, hem kendinizin ve hem de başkalarının hayatta kalabilme potansiyelini büyük oranda arttırmış olacaksınız.

*Bu, hem kendinizi, hem de
başkalarını çok daha güvenli ve mutlu
bir yaşama götürebilecek bir yoldur.*

0. Bazen kelimelerin birkaç farklı anlamı vardır. Bu kitapta verilen dipnot tanımları o kelimenin sadece bu metinde kullanıldığı anlamı verir. Bu kitapta anlamını bilmediğiniz bir kelimeye rastlarsanız, iyi bir sözlükte bu kelimeye bakın. Eğer bakmazsanız, yanlış anlamalar ve muhtemel tartışmalar ortaya çıkabilir.

BU KİTABI SİZE VERMEMİN NEDENİ

Sizin

hayatta kalmanız¹

benim

için

önemlidir.

---

1. hayatta kalma: yaşamı sürdürme, mevcut olma, yaşamaya devam etme.

MUTLULUK²

Gerçek sevinç ve mutluluk çok değerli şeylerdir.

Zâten, hayatta kalamazsak ne sevinci, ne de mutluluğu elde edebiliriz.

Kişinin karmakarışık,³ sahtekâr ve genel olarak ahlaksız⁴ bir toplumda hayatta kalmaya çalışması oldukça güç bir iştir.

Her bir birey veya grup, hayatta mümkün olabildiğince zevke ulaşmaya ve acılardan kaçmaya çalışır.

Hayatta kalmanız, çevrenizdekilerin kötü davranışlarının tehdidi altında kalabilir.

Mutluluğunuz; başkalarının dürüst olmaması ve kötü davranışları sonucu faciaya ve kedere dönüşebilir.

Eminim ki bunların yaşanmış gerçek örneklerini hatırlayabilirsiniz. Bu gibi yanlış davranışlar, kişinin hayatta kalma kapasitesini ve yaşam kalitesini azaltmakta ve mutluluğuna zarar vermektedir.

Siz, başka insanlar için önemlisiniz. Başkaları, sizin sözünüze değer veriyor. Siz, başkalarını etkileyebilirsiniz.

Mutluluğu veya mutsuzluğu, sizin için önemsiz olmayacak birçok kişiyi hatırlayacağınıza eminim.

Sadece bu kitabı kullanarak, hiç de zorlanmadan, bu insanların hayatta kalmalarına ve mutlu bir yaşam sürmelerine yardım edebilirsiniz.

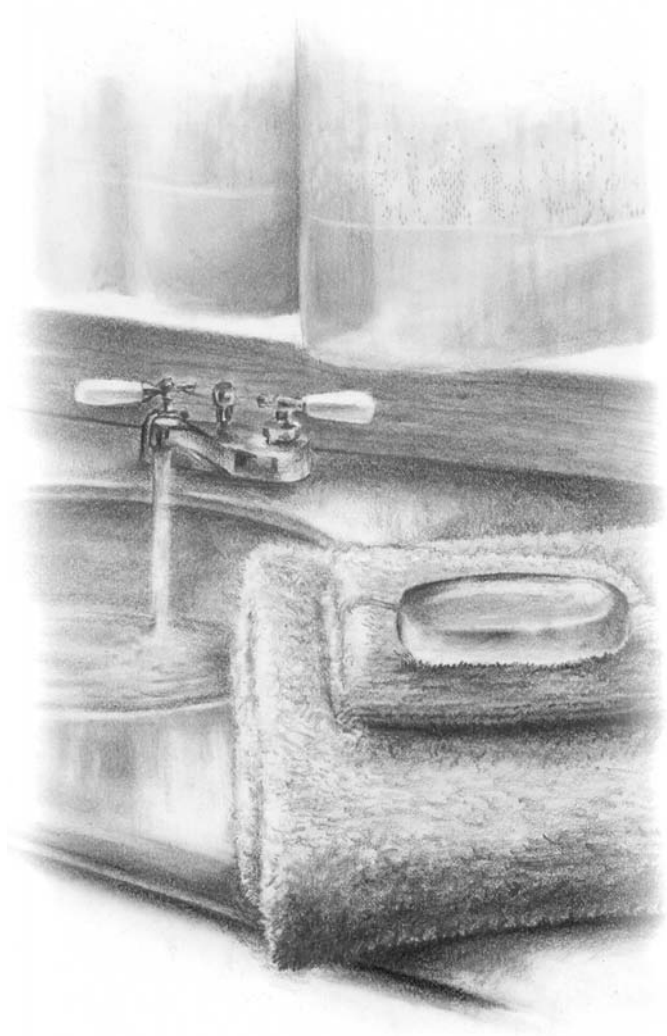
Her ne kadar başkalarının mutluluğunu garanti etmek mümkün değilse de onların hayatta kalma ve mutlu olma şansları iyileştirilebilir. Böylece, onlarınki ile birlikte, sizin de hayatta kalma şansınız iyileşecektir.

Tehlikelerden daha uzak ve mutlu bir yaşama giden bu yolu göstermek sizin elinizdedir.

2. **mutluluk**: iyi olma durumu veya hali, memnuniyet, zevk, neşeli, keyifli, sıkıntısız varoluş, birinin başına güzel şeyler gelmesinden duyduğu haz.

3. **karmakarışık**: tamamen düzensizlik ve karışıklık özelliğine veya niteliğine sahip olma.

4. **ahlaksız**: ahlaki olmayan; iyi davranış şeklini takip etmeyen, doğru yapmayan; uygun davranış hakkında hiç bir fikri olmayan.

1. KENDİNİZE ÖZEN GÖSTERİN.

1-1. *Hastalandığınızda tedavi olun.*

İnsanlar hastalandıklarında, hatta bulaşıcı hastalıklara tutulduklarında bile çoğu kez kendilerini toplumdan soyutlamazlar veya gereken tedaviyi görmekten kaçınırlar. Bu da kolaylıkla görebileceğiniz gibi, sizin sağlığınıza da tehlikeye atabilir. Böyle bir insanı gördüğünüzde ona, uygun önlemi alarak gerekli tedaviyi görmesi için ısrar edin.

1-2. *Bedeninizi temiz tutun.*

Düzenli olarak, banyo yapmayan ve ellerini yıkamayan kimseler, mikrop taşıyabilirler. Bu insanlar sizi de tehlikeye atarlar. Siz başkalarının düzenli olarak bedenini ve ellerini yıkamasında ısrar ederek, öncelikle kendi hakkınızı kullanmış olursunuz. İnsan çalıştığında veya spor yaptığında kirlenmesi kaçınılmazdır. İnsanların bu faaliyetlerden sonra temizlenmesini sağlayın.

1-3. *Dişlerinizi koruyun.*

Her yemekten sonra dişlerin fırçalanmasıyla, diş çürümelerinin önüne geçileceği bilinen bir gerçektir. Her yemekten sonra dişler fırçalanırsa veya ciklet çiğnenirse, başkalarının da ağız sağlığına özen gösterilmiş, onların da kötü ağız kokularına karşı korunması sağlanmış olur. Çevrenizdekilere dişlerini korumalarını tavsiye edin.

1-4. *Uygun şekilde, düzenli beslenin.*

Uygun şekilde, düzenli beslenmeyen kimseler, ne size ne de kendilerine pek yararlı olamazlar. Yorgun ve halsiz

olmaya eğilimlidirler. Zaman zaman da çok hırçınlaşırlar. Çok daha kolay hastalanırlar. Uygun şekilde beslenmek için tuhaf diyetlere gerek yoktur; sadece besleyici türde gıdaları düzenli olarak yemek yeterlidir.

1-5. Yeterince uyuyun.

Her ne kadar insan, birçok defalar normal uykusunu alamayacak kadar çalışmak zorunda kalsa bile; kişinin yeterince uyumaması, onu başkaları için bir yük haline getirir. Yorgun kimseler dikkatlerini toplayamazlar. Hata yapabilir ve kazalara sebep olabilirler. Tam onlara ihtiyaç duyduğunuzda bütün işi sizin üzerinize bırakıverirler. Başkalarını tehlikeye atarlar. Yeterince uyumayan insanların, uykularını almaları konusunda ısrarcı olun.

2. ÖLÇÜLÜ⁵ OLUN.

2-1. *Zararlı ilaçları ve uyuşturucuları kullanmayın.*

Uyuşturucu madde kullanan kimseler önlerindeki gerçek dünyayı, çoğu zaman, olduğu gibi göremezler. İçinde buldukları ortamın *farkında değildirler*. Otoyolda, günlük ilişkilerde, evde, bu kişiler sizin için çok zararlı olabilirler. Bu insanlar, bu uyuşturucu içeren ilaçları ve uyuşturucu maddeleri kullandıklarında yanlış bir şekilde, kendilerini “daha iyi hissettiklerini” ya da “daha rahat hareket ettiklerini” veya “daha mutlu” olduklarını sanabilirler. Bu da yalnızca diğer bir yanılgıdır. Kullandıkları uyuşturucu maddeler, eninde sonunda onları bedensel olarak harap edecektir. İnsanları uyuşturucu ilaçlar ve maddeler kullanmamaları yönünde ikna edin. Eğer kullanıyorlarsa, bu alışkanlıklarından kurtulmaları için profesyonel yardım görmeleri yönünde teşvik edin.

2-2. *Aşırı alkol almayın.*

Alkol kullanan kimseler dikkatlerini toplayamazlar. Alkol alan kişiler, alkol sayesinde daha uyanık olduklarını zannettikleri halde, tehlikelere karşı hızlı cevap verme becerilerini, aldıkları alkol nedeniyle kaybederler. Alkolün az da olsa bir tıbbi değeri vardır. Ama bu özelliği gereğinden çok abartılmıştır. İçkili olarak araba veya herhangi bir vasıta kullanan kişilerin kullandığı araçlara kesinlikle binmeyin. İçki çeşitli şekillerde can alabilir. Bir kadeh içkinin bile çok zararlı etkileri olabilir. Bu yüzden fazla içkinin, sonu mutsuz bitecek maceralara ya da ölüme yol açmasına engel olun. İnsanları aşırı içki içmekten caydırmaya⁶ çalışın.

Yukarıdaki noktalara uyararak insan, yaşamdan bedensel olarak daha fazla zevk alır.

5. ölçülü: davranışlarında ve düşüncelerinde ılımlı olan, aşırıya gitmeyen, yaptıklarını normal ölçüler içinde yapan, arzularını frenleyebilen.

6. caydırmak: vazgeçirmek; bir kişiyi herhangi bir şeyi yapmaktan (ikna etmek veya zor kullanmak vb. suretiyle) vazgeçirmek.

3. HERKESLE DÜŞÜP KALKMAYIN.⁷

Cinsel ilişki; insan ırkının kendisini, çocuklar ve aile yoluyla gelecek nesillerde devam ettirmesini sağlamanın yoludur. Cinsel ilişkiden büyük bir zevk ve mutluluk sağlanabilir; çünkü doğa soyun devamı için bunun böyle olmasını uygun görmüştür. Fakat cinselliğin istismarı, büyük belaları ve bunun karşılığı büyük bedeller ödenmesini de beraberinde getirir: doğa da bunu böyle tasarlamış gibi görünmektedir.

3-1. *Cinsel ilişkide bulunduğunuz eşinize sadık kalın.*

Cinsel ilişkide bulunulan eşe sadık kalınmaması, kişinin hayatta kalmasını önemli ölçüde azaltır. Tarih ve gazeteler, sadakatsizliğin sebep olduğu şiddetin nelere yol açtığına dair çok sayıda örneklerle doludur. “Suçluluk duygusu,” daha az kötü olanıdır. Fakat kıskançlık ve intikam duyguları korkunç canavarlardır. Bunların ne zaman uyanacakları hiç belli olmaz. Sözüm ona “uygarlaşmaktan,” “bazı şeyleri aşmaktan,” “anlayıştan” bahsetmek, sadakatsizliğin neden olduğu şiddeti durdurmaz ve harap olmuş yaşamları düzeltmez. “Suçluluk duygusu” ise, sırtınıza saplı bir bıçak veya çorbanızdaki öğütülmüş cam kadar keskin ve yaralayıcı sayılmaz.

Bunlara ek olarak, sağlık sorunu da işin cabasıdır. Eşinizin size sadık kalması konusunda ısrarcı olmazsanız, hastalığa yakalanma riski ile karşılaşabilirsiniz. Kısa bir süre için cinsel hastalıkların hepsinin kontrol altına alındığı söylenmişti. O zamanlar öyle olsa bile, şimdi artık bu doğru değildir. Bu tür hastalıkların tedavi edilemeyen dirençli türleri bugün hâlâ mevcuttur.

7. **düşüp kalkmak:** gelişigüzel, tesadüfi cinsel ilişkiye girmek.

Cinsel terbiyeden sapmanın yarattığı sorunlar yeni değildir. Hindistan'daki güçlü Budizm dini yedinci yüzyılda birden ortadan kaybolmuştu. Kendi tarihçilerine göre bunun nedeni, manastırlarda yaşanan ahlak dışı cinsel ilişkilerdi. Daha yakın zamanlarda ise, bu önüne gelenle düşüp kalkma rezaleti, ticari veya başka amaçlı organizasyonlarda yaygınlaştığında, bu organizasyonların başarısızlığa uğradığı görülmektedir. Bu konuya her ne kadar sözüm ona uygarca yaklaşılmaktaysa da aileler sadakatsizlik yüzünden yıkılmaya devam etmektedir.

Anlık bir dürtü, ömür boyu süren kedere ve üzüntüye neden olabilir. Bu konuda çevrenizdekileri uyarın; böylece kendi sağlığınızı ve mutluluğunuzu da koruyun.

Cinsel ilişki, mutluluğa ve sevince giden yolda önemli, büyük bir adımdır. Cinsel ilişki, sadakat ve dürüstlikle yürütülürse yanlış bir tarafı yoktur.

4. ÇOCUKLARI SEVİN VE ONLARA YARDIM EDİN.

*B*ugünün çocukları, yarının uygarlığını kuracak olanlardır. Günümüzde dünyaya çocuk getirmek, çocuğu adeta bir kaplan kafesinin içine bırakmaya benzemektedir. Çocuklar çevrelerine⁸ nasıl uyum sağlayacaklarını bilemezler. Çünkü uyum sağlamak için gerekli doğru bilgi ve becerileri yoktur. Bu konuyu öğrenmek için, sevgiye ve yardıma ihtiyaçları vardır.

Bu konu tartışılması gereken hassas bir konudur. Bir çocuğun nasıl yetiştirileceği veya yetiştirilemeyeceği konusundaki teoriler ana babaların sayısı kadar fazladır. Ancak kişi, bu işi yanlış yaparsa, hayatının sonuna kadar acısını çekeceği birçok üzüntü ve karmaşık durumla karşılaşabilir. Bazı kimseler çocuklarını, kendi yetiştirildikleri tarzda yetiştirmek isterler; ötekiler ise tam tersini yaparlar. Birçokları ise, çocukların kendi doğal ortamlarında, kendi başlarına büyümelerinden yanadırlar. Bunların hiç biri başarıyı garantileyemez. Bunlardan sonuncusu maddecî⁹ bir yaklaşım olup; çocuğun gelişmesinin, soyun evrimsel¹⁰ gelişmesine paralel olduğu görüşüne dayanır; bu da garip bir şekilde açıklanamadan kalmış olup; çocuğun “sinir sisteminin”, yaşı ilerledikçe “olgunlaşacağı” ve sonuçta da ahlaklı¹¹ ve akıllı uslu bir yetişkin olacağını savunur. Bu teori kolaylıkla çürütülmesine rağmen – sadece çok sayıdaki sinir sistemleri olgunlaşmamış suçlu nüfusuna bakarak anlayabiliriz – çocuk eğitimi konusunda izlenecek kolaycı bir yol olarak halk arasında bir dereceye kadar rağbet görmüştür. Aslında bu düşünce, ne uygarlığımızın geleceğini, ne de yaşlılık yıllarımızı dikkate almamaktadır.

8. **çevre:** kişinin etrafındaki ortam, maddi nesnelere; yaşanan bölge; kişinin yakınında veya uzağında birlikte yaşadığı canlılar, nesnelere ve etkenler.

9. **maddecilik:** sadece fiziksel maddenin var olduğunu öne süren felsefi görüş.

10. **evrimsel:** tüm bitkilerin ve hayvanların daha ilkel türlerden geliştiklerini ve planlanıp bir anda yaratılmaktansa, kendi çevreleri tarafından şekillendirildiklerini öne süren çok eski bir teori.

11. **ahlak:** davranışlarda yanlıştan doğruyu ayırabilme; bu anlayışa göre karar verme ve hareket etme.

Çocuk bir bakıma beyaz sayfa gibidir. Eğer bu sayfaya yanlış şeyler yazarsanız, size yanlış şeyler söyleyecektir. Fakat çocuk, beyaz sayfadan farklı olarak, kendisi de bir şeyler yazmaya başlayabilir. Ve onun, daha önceki yazılmışları tekrar yazma eğilimi vardır. Çocukların çoğunluğu her ne kadar büyük bir terbiye kapasitesine sahip olsalar da bugünlerde bazı çocukların akıl hastası, hatta uyuşturucu bağımlısı olarak doğmaları önemli bir sorun teşkil ediyor; ancak böyle durumlar son derece nadirdir.

Çocuğu, sadece, oyuncak ve hediye yağmuru ile “satın almak” veya aşırı sevgi gösterileriyle baskı altına almak ve korumak bir işe yaramaz; bunların sonucu çok korkunç olabilir.

Kişi, çocuğu nasıl biri yapmaya çalıştığı konusunda karar vermelidir. Çocuğun ne olacağını belirleyecek birçok unsur vardır: a) çocuğun doğuştan gelen yapısı ve potansiyeliyle ne *olabileceği*, b) çocuğun kendisinin gerçekten ne olmak istediği, c) kişinin, çocuğunun ne olmasını istediği, d) eldeki kaynakların ne olduğu. Ancak unutmayın ki tüm bunlar ne olursa olsun; çocuk, sonuç olarak kendi ayakları üzerinde durabilen ve *çok* ahlaklı biri olmadıkça iyi bir şekilde hayatta *kalamayacaktır*. Bu durumda ortaya çıkan sonuç, muhtemelen çocuk dahil hiç kimsenin pek de hoşuna gitmeyecek bir şey olacaktır.

Kişi, çocuğuna ne kadar şefkat ve sevgi gösterirse gösterecek, unutmayın ki çocuk uzun vadede yaşamını sürdürebilmek için kendi ayakları üzerinde kalmak zorundadır. Çocuk yoldan çıkarsa bu hiç de tesadüf olmayacaktır; çünkü bugünün toplumu çocuğun başarısızlığı için biçilmiş kaftandır.

Çocuğun bu kitapta bulunan davranış ilkelerini¹² anlamasını sağlarsanız ve onu, bu ilkelere uymaya razı ederseniz, bu onun yetişmesi konusunda son derece yardımcı olacaktır.

---

12. **ilke:** herhangi bir hareket tarzı öneren veya ortaya koyan kural, ifade veya talimat.

İşe yarayacak tek şey, çocuğun dostluğunu kazanmaya çalışmaktır. Bir çocuğun dostlara olan ihtiyacı çok açıktır. Çocuğun sorununun gerçekte ne olduğunu öğrenmeye çalışın ve onun kendi bulduğu çözümleri göz ardı etmeden problemlerini çözmeye yardımcı olun. Çocuklarınızı gözleyin – hatta bu bebekleriniz için bile geçerlidir. Çocukların kendi yaşamları hakkında size söylediklerini dinleyin. *Onların, size yardım etmelerine izin verin – eğer böyle yapmazsanız, minnet borcu¹³ altında ezilirler ve sonra bunu bastırmak zorunda kalırlar.*

Bir çocuğun fikrini ve rızasını alarak, onu bu kitapta belirtilen ilkelere uymaya ikna etmek ona gerçek bir yardım olacaktır. Bu davranış hem çocuğunuzun, hem de sizin daha iyi şekilde hayatta kalmanıza çok büyük bir katkıda bulunacaktır.

Bir çocuk sevgisiz pek başarılı olamaz. Çocukların çoğu, kendilerine verilen sevgiyi fazlasıyla geri verirler.

*Mutluluk yolu;
bebeklikten başlayıp, yetişkinlik çağına
gelene kadar, çocukları sevmek ve onlara
yardım etmekten geçer.*

---

13. **minnet borcu:** birisine verilen şeyler, yapılan iyilikler veya hizmetler karşılığında borçlu olma durumu veya sorumluluğu.

5. ANA BABANIZI SAYIN¹⁴ VE ONLARA YARDIM EDİN.

*B*ir çocuğun gözüyle bakıldığında, ana babaları anlamak bazen güçtür.

Kuşaklar arasında farklar vardır. Fakat aslına bakılırsa, bu bir engel değildir. Kişi güçsüz olduğunda, bahanelere ve yalanlara sığınmak kolayına gelir: işte aradaki duvarı oluşturan budur.

Çocuklar, ana babaları ile aralarındaki farklılıklarda *uzlaşabilirler*. Bağırıp çağırmaya başlamadan önce, en azından sakin bir şekilde konuşmaya çalışılabilir. Eğer çocuk açık sözlü ve dürüst ise, mutlaka kendini dinleyecek birini bulur. Çoğu kez iki tarafın üzerinde anlaşabileceği bir uzlaşmaya¹⁵ varılabilir. Başkaları ile geçinmek her zaman kolay olmaz; ancak bu en azından denenmelidir.

Ana babaların, çocukları için daima en iyisi olduğuna inandıkları şeyleri yapmak için bütün güçleri ile çabaladıkları gerçeği göz ardı edilemez.

Eğer ana babalar, çocuklarının yetiştirilmeleri konusunda ellerinden geleni yapmışlarsa, onlar da ana babalarına karşı minnettar olmalıdırlar. Fakat bazı ana babalar, çocuklarından teşekkür anlamında hiçbir şeyi kabul etmek istemezler; çünkü kendilerinin buna ihtiyacı olmayacak kadar bağımsız olduklarını düşünürler; ancak kabul etmek gerekir ki, çocukların da ana babalarına bakmaları gereken bir dönem de gelip çatacaktır.

14. **saymak**: değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı vb. dolayısıyla bir kimseye ya da bir şeye karşı ölçülü, özenli, dikkatli davranmak, saygı göstermek.

15. **uzlaşma**: her iki tarafın aralarındaki görüş ve çıkar ayrılığını, karşılıklı olarak ödünler vererek kaldırıp uyuşmaları, bir anlaşmaya varmaları.

Her Şeye rağmen unutulmaması gerekir ki, onlar sahip oldukları yegâne ana babalarıdır. Durum böyle iken, her Şeye rağmen onları saymak ve onlara yardım etmek gerekir.

*Mutluluğa giden yol, kişinin
ana babasıyla veya kendisini
büyütenlerle iyi ilişkiler içinde
olmasını da kapsar.*

6. BAŞKALARINA İYİ ÖRNEK¹⁶ OLUN.

İnsanın etkilediği¹⁷ birçok kişi vardır. Bu etki¹⁸ iyi ya da kötü olabilir.

Eğer kişi hayatını, buradaki öğütlere uyacak şekilde düzenlerse, o takdirde iyi bir örnek oluşturur.

Kişinin etrafında bulunanlar, ne derlerse desinler, bu örnekten etkilenmekten kendilerini alamazlar.

Sizi bu yoldan vazgeçirmeye çalışan biri, esasen size zarar vermeye ya da kendi çıkarını gütmeye çalışmaktadır. Yine de içten içe size saygı duyacaktır.

Sizden olumlu yönde etkilenen kimseler oldukça, kendi yaşamınızı sürdürebilme şansınız, başkalarının, bu etkinizden dolayı tehdidi azalacağından, uzun vadede daha iyi olacaktır. Bunun başka yararları da vardır.

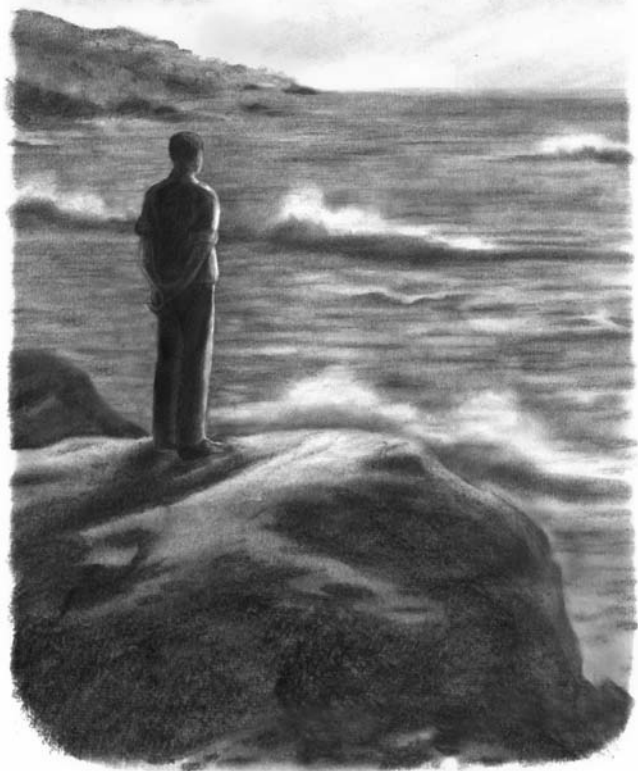
Burada sıralanan tavsiyeleri başkalarına anlatmanın ve iyi bir örnek oluşturmanın yaratacağı olumlu etkiyi asla küçümsemeyin.

*Mutluluk yolu, başkalarına iyi
örnek olmayı gerektirir.*

16. **örnek:** durumu, davranışı ya da niteliği kopyalamaya veya taklit edilmeye değer kimse ya da şey.

17. **etkilemek:** üzerinde etkisi olmak.

18. **etki:** sonuç olarak ortaya çıkan tesir.

7. GERÇEĞE¹⁹ BAĞLI KALARAK YAŞAMAYA ÇALIŞIN.

Yanlış bilgiler insanın aptalca hatalar yapmasına neden olabilir. Hatta gerçek bilgileri almasını da engelleyebilir.

Kişi, hayatta karşılaştığı sorunları ancak gerçek veriler sayesinde çözebilir.

Eğer kişinin etrafındakiler, ona sürekli yalan söylerlerse, kişi hatalar yapmaya başlar ve böylece iyi şekilde hayatta kalma potansiyeli azalır.

Hatalı verilerin (bilgilerin) birçok kaynağı olabilir: okul, üniversite, toplum, meslek.

Birçok kimse, kendi hedeflerine ulaşmak için, sizin onların işine gelen şeylere inanmanızı ister.

Oysa *gerçek* olan, *sizin* için gerçek olandır.

Hiç kimsenin, size bazı verileri zorla vermeye ve bunlara zorla inanmanızı sağlamaya hakkı yoktur. Eğer siz bunları doğru bulmuyorsanız, o zaman doğru değildirlers.

Her şeye kendi gözünüzle bakın, sizin için doğru (gerçek) olanı seçin, kalanını atın gitsin. Bir yalan karmaşasında yaşamaya çalışan insandan daha mutsuz hiç kimse olamaz.

7-1. *Zararlı yalanlar*²⁰ söylemeyin.

Zararlı yalanlar; korkunun, kötülüğün ve kıskançlığın ürünleridir. Bunlar insanları umutsuz davranışlara sürüklerler. İnsanların hayatlarını yıkarlar. Hem yalan söyleyenin, hem de söylenenin birlikte düşecekleri bir tür tuzak oluştururlar.

19. **gerçek:** el ile tutulup göz ile görülecek biçimde tam anlamıyla var olan; varlığı hiçbir biçimde inkar edilemeyen; bir durum, bir olgu, bir nesne ya da bir nitelik olarak var olan; bilgilerle ve gözlemlerle uyum içinde olan; bütün bilgilere bakmak suretiyle sonuçlanan mantıklı cevaplar; arzu, yetki veya önyargılardan etkilenmemiş, kanıtlara dayalı bir sonuç; her şeye rağmen kaçınılmaz olan hakikat, gerçek durum, var olan şeylerin tümü.

20. **yalan:** gerçek olduğu söylenerek kasten sunulan sahte bilgi veya bilgi parçası; sahtekarlık; aldatmaya veya yanlış kanaat oluşturmaya yönelik herhangi bir şey.

İnsan ilişkilerinde ve toplum içinde karmaşaya neden olurlar. Birçok savaş, zararlı yalanlarla başlamıştır.

Böyle yalanları saptamayı öğrenmek ve onları reddetmek gerekir.

7-2. *Yalan yere tanıklık etmeyin.*

Gerçek olmayan “bilgiler” için yemin etmek veya bunları doğrulamak eylemleri ile ilgili ciddi cezalar söz konusudur. Bunun diğer adı da “yalancı şahitliktir” ve ağır cezası vardır.

*Mutluluğa giden yol
doğruluktan geçer.*

8. CİNAYET²¹ İŞLEMİYİN.

*B*irçok ırk, çok eski zamanlardan bugüne kadar cinayeti yasaklamış ve buna karşı ağır yasal cezalar getirmiştir. Bazen geniş anlamıyla “öldürmeyeceksin” biçiminde verilen dinsel emir, daha sonra aynı eserin değişik çevirilerinde, “cinayet işlemeceksin” biçiminde aktarılmıştır.

“Öldürme” ve “cinayet işleme” terimleri arasında önemli bir fark vardır. Her türlü öldürmeye yönelik bir yasaklama, kişinin kendini savunma olasılığını ortadan kaldırmaktadır; sözgelimi bu kural, bir bebeğe saldırmak üzere harekete geçen bir yılanı zararsız hale getirmeyi meşru olmayan bir girişim olarak algılamaktadır. Bunun sonucunda bütün toplum, sadece sebze yemeye mahkûm edilecektir. Eminim, bütün öldürmelere karşı getirilecek bir yasaklamayla ortaya çıkacak güçlüklerin birçok örneğini gözünüzün önüne getirebilirsiniz.

“Cinayet” tamamen farklı bir şeydir. Tanım itibariyle bunun anlamı, “bir ya da daha fazla kimsenin bir başkası tarafından, özellikle taammüden (kasten) öldürülmesidir.” İçinde bulunduğumuz yoğun silahlanma çağında cinayet işlemenin artık son derece basit olduğu kolaylıkla görülebilir. İnsan, canı istediğinde başkalarını öldürebilecek kişilerin insafına bırakıldığı bir toplumda yaşayamaz.

Cinayetin önlenmesi ve cezalandırılması, haklı olarak en üst önceliğe sahiptir.

Akılsızlar, kötü niyetliler ve deliler, kendi gerçek veya hayali sorunlarını cinayet yoluyla çözmeye çalışmaktadırlar. Aslında bunu da bir hiç uğruna yaptıkları bilinir.

---

21. **cinayet**: yasal olmayan biçimde insan öldürme; (bir veya daha fazla sayıda) insanın özellikle önceden tasarlanarak ve kin duygusu ile bir başkası tarafından öldürülmesi.

İnsanlığın karşısındaki bu tehdidi ortadan kaldıracak, etkinliği kanıtlanmış her programı destekleyin. Sizin kendi hayatta kalmanız buna bağlı olabilir.

Mutluluk yolu, cinayet işlemeyi ya da arkadaşlarınızın, ailenizin veya kendinizin bir cinayete kurban gitmesini kapsamaz.

9. YASAL OLMAYAN HİÇBİR ŞEYİ YAPMAYIN.

“**K**anunsuz eylemler,” resmi makamların veya kanunların yasakladığı davranışlardır. Bunlar yöneticilerin, yasama organlarının ve yargıçların ortaya koydukları kurallara olup; çoğu kez yazılı yasalarda yer alırlar. Düzenli toplumlarda bunlar yayınlanarak halka açıkça bildirilirler. Belirsizliklerin bulunduğu–ve çoğu kez de suçluların yoğun olarak bulunduğu–toplumlarda, ya bir avukata danışılmalı ya da özel olarak bu konularda bilgi edinilmelidir; böyle bir topluluk size, “kanunu bilmemenin, kanunu çiğnemek için mazeret olmadığını” öğretecektir.

Ancak bir toplumda yaşayan herkes, ister genç olsun, ister yaşlı, o toplumun “kanunsuz hareket” olarak değerlendirdiği hareketleri bilmek zorundadır. Bu bilgiler, o halkın ileri gelenlerinden sorulabileceği gibi, kütüphanelerde de bu konuda başvurulacak kitaplar mevcuttur.

Bir “kanunsuz davranış,” “yatağa yat” gibi sıradan bir emre itaatsizlik türünden bir şey değildir. Kanunsuz davranış, mahkemeler ve devlet tarafından cezalandırılabilir, ciddi sonuçları olan bir davranıştır; suçlu kişi de devletin propaganda²² düzeninde topluma karşı maskara edilebilir,²³ para cezasına çarptırılabilir, hatta hapse atılabilir.

Kişi, önemli ya da önemsiz, bir yasayı ihlal ettiğinde, devletin saldırısına hedef olur. Kişi, yasal olmayan bir iş yapmışsa, yakalansa da yakalanmasa da savunmasını zayıflatmış olur.

Kişinin yapmayı arzu ettiği hemen her türlü değerli iş, yasal yollardan da mükemmel bir şekilde yapılabilir.

22. **propaganda**: bir kişinin kendi amacına yarayacak veya bir başkasına zarar verecek şekilde, çoğu kez gerçeğe uymayan fikirlerin, bilgilerin veya dedikoduların yayılması; bu tür yalanların basın, radyo veya televizyon yoluyla yayılarak muhatap kişinin yargılandığında suçlu bulunabileceği yalan haberleri yayma işi; bir kimsenin ününe, artık kendisine saygı gösterilmeyecek biçimde zarar verme işi.

23. **maskara etmek**: elaleme karşı rezil etmek, alay konusu etmek, küçük düşürmek ve aşağılamak amacıyla halkın önüne çıkartmak.

“Yasal olmayan” kestirme yol, genellikle tehlikeli ve zaman kaybettiricidir. Kanunsuz işlerdeki hayali “faydalar,” genellikle bunların sağlayabileceği düşünülen kârlara değmemektedir.

Devlet ve hükümetin işleme tarzı, çoğu kez düşünmeyen bir makineye benzer. Bunlar yasalarla kurulmuş olup, kurallarla işlerler. Kanunsuz işlerin yollarını tıkayacak şekilde çalışırlar. Böyle durumların amansız²⁴ düşmanıdırlar; “kanunsuz işlere” karşı çok katıdırlar.²⁵ Bir şeyin haklı veya haksız olmasının kanunlar ve kanun kitapları karşısında pek bir değeri yoktur. Sadece yasalar göz önünde tutulur.

Çevrenizdekilerin “kanunsuz işler” yaptığını fark ettiğinizde, onları bundan vazgeçirmek için gerekli olan neyse yapmalısınız. Zira siz bu işlerin içinde olmasanız dahi zarar görebilirsiniz. Çalıştığınız firmanın muhasebecisi kayıtlarında sahtekârlığa başvurabilir: durum ortaya çıkınca firma iflas edebilir ve siz de işinizi kaybedebilirsiniz. Böyle durumlar kişinin kendi hayatta kalmasını ciddi boyutlarda etkileyebilir.

Yasalara uyan bir grubun üyesi olarak, yasa hükümlerinin açıkça ilanını destekleyin ki, onları herkes bilsin. Bulduğunuz grubu ilgilendiren yasa hükümlerini ortaya koyan, açıklayan ve maddeler halinde sunan bütün yasal siyasi girişimleri destekleyin. Yasa önünde herkesin eşit olduğu ilkesine bağlı kalın; bu ilke bir zamanlar – aristokrasinin²⁶ zulüm²⁷ günlerinde – insanlık tarihinin en büyük sosyal gelişmelerinden birini temsil etmiş olup; bugün de bu husus gözden kaçırılmamalıdır.

Çocukların ve yetişkinlerin, neyin “kanuni,” neyin “kanunsuz” olduğunu öğrenmelerini sağlayın. En azından

24. **amansız:** sakinleştirilemeyen, tatmin edilemeyen, yatıştırılmayan.

25. **katı:** sert; fikrinden caymaz; boyun eğmez; teslim olmaz; uyumsuz; ısrarlı.

26. **aristokrasi:** soylular, ayrıcalıklı sınıfı; çok az kişiden oluşan özel imtiyazı, rütbesi ve yapısı olan hükümet; halka uygulanan genel yasanın üzerinde yer alan küçük seçkin bir tabaka; bu kesim doğum yoluyla babadan oğula geçenlerden veya buldukları konum açısından üstün olarak kabul edilen insanlardan oluşur ve başkalarının uyması için yasalar çıkarıp bunları uygulatırlar fakat kendileri bu yasalardan etkilenmezler.

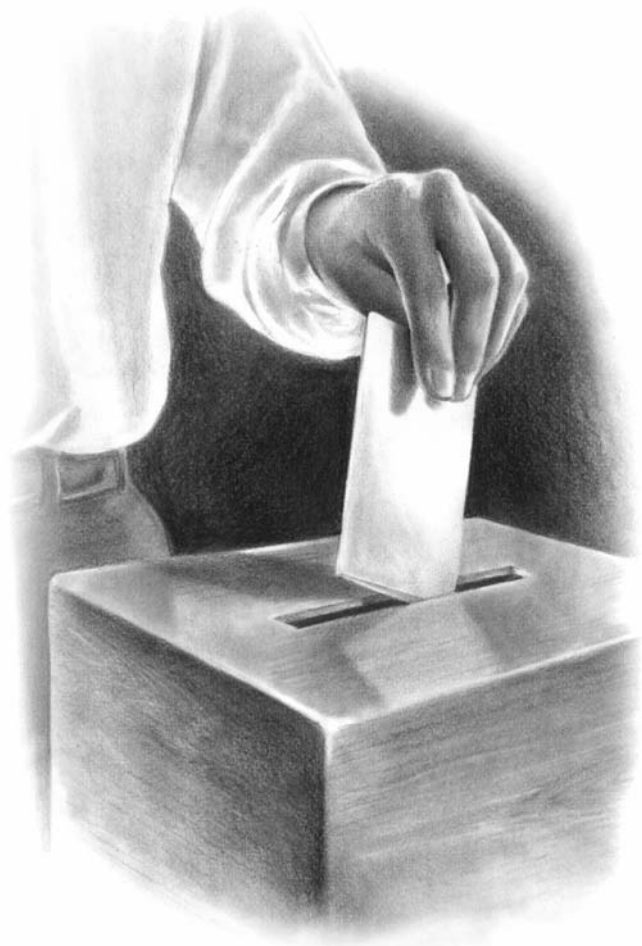
27. **zulüm:** güçlü bir kimsenin yasaya ve vicdana aykırı olarak başkasına yaptığı kötü, acımasız, ezici davranış, işkence.

bir kaş çatışınız ile “kanunsuz işleri” onaylamadığınızı onlara bildirin.

Kanunsuz işlerle uğraşanlar “bu eylemleri cezasız kalsa” bile devletin kudreti karşısında giderek güçsüzleşirler.

*Mutluluğa giden yol yakalanma
korkusu içermez.*

10. BÜTÜN BİR TOPLUMA HİZMET İÇİN OLUŞTURULAN VE BU YÖNDE ÇALIŞAN BİR HÜKÜMETİ DESTEKLEYİN.

*V*icdansız, ahlaksız ve kötü niyetli insanlar ve gruplar, devlet yönetimini ele geçirerek, kendi çıkarları için kullanabilirler.

Yalnızca kendi çıkarlarını düşünen bireylere ve gruplara hizmet için kurulmuş ve bu amaç için çalışan bir hükümet, toplumun ömrünü kısaltmış olur. Böyle bir durum o ülkede yaşayan herkesin yaşamını tehlikeye sokar; buna teşebbüs edenlerin kendileri bile büyük bir tehlikenin içindedirler. Tarih bu şekilde yok olan hükümetlerin örnekleri ile doludur.

Bu tür hükümetlere direnmek genellikle daha da fazla şiddet getirir.

Fakat bu tür istismarlar yaygınlaştığında, kişi itidal içinde sesini yükseltebilir. Kişinin böyle bir hükümeti aktif olarak desteklemesine gerek yoktur; yasa hükümlerini çiğnemeksizin, yalnızca desteğini çekmek suretiyle, daha sonra çıkarılabilecek bir reforma ön ayak olmak mümkündür. Şu anda bu satırlar yazılmakta iken dahi, dünyanın birçok yerinde, desteklerini çekmek suretiyle sessiz muhalefetlerini gösteren insanlar yüzünden yıkılmakta olan birçok hükümet mevcuttur. Bu hükümetler tehlikededir: ne zaman geleceği bilinmeyen talihsiz bir rüzgâr onları silip süpürür.

Öte yandan bir hükümetin özel bir çıkar grubuna veya akıl hastası bir diktatöre hizmet etmeyip, sadece TÜM halkı için yoğun bir şekilde çalıştığı durumlarda, kişinin bu hükümeti sonuna kadar desteklemesi gerekir.

Hükümet yönetimi diye bir konu vardır. Okullarda ise, çoğunlukla “yurttaşlık bilgisi” adı verilen ve sadece mevcut yönetimin nasıl oluştuğunu öğreten bir ders okutulmaktadır. Oysa gerçek “hükümet yönetimi” konusu; siyasi ekonomi, siyasi felsefe, siyasi iktidar vb. gibi çeşitli başlıklar altında incelenir. “Hükümet yönetimi” konusu ve hükümetin nasıl işlediği hususu çok ayrıntılı olup, teknik bir alandır. Eğer ileride sorun yaratmayacak daha iyi bir yönetim tarzı arzu ediliyorsa, hükümet yönetimi konusunun okullarda, daha küçük sınıflardan itibaren okutulmaya başlanması önerilmelidir; bireyler de bu konulardaki bilgileri okuyabilirler, karmaşık sözcüklere, sözlükten bakılırsa hiç de zor konular değildirler.

Ülkeleri için terleyip, savaşarak kan dökenler, o ülkenin insanları ve kendi fikir adamlarıdır – bir hükümet kan dökemez, gülümseyemez bile: hükümet insanların zihinlerindeki bir fikirdir. Canlı olan ise bireyin kendisidir – o sizsiniz.

*Mutluluk yolu zorba bir hükümetin baskısıyla
gölgelendiğinde, bu yolda ilerlemek zordur.
TÜM halk için kurulmuş ve hizmet
eden iyi huylu bir hükümet, işleri
düzeltmesi ile bilinir: böyle olduğunda
da desteklenmeyi hak eder.*

II. İYİ NİYETLİ²⁸ BİR İNSANA ZARAR VERMEYİN.

*A*slında kendileri kötü olan insanların; bütün insanların kötü olduğu şeklindeki ısrarlı görüşlerine rağmen, çevremizde birçok iyi insan vardır. Bunlardan bazılarını tanıma şansını yakalamış bile olabilirsiniz.

Esasen toplum, birçok iyi insanın, erkeklerin ve kadınların çabaları ile ayakta kalır. Devlet memurları, fikir adamları, özel sektörde görev yapanlar ve büyük bir çoğunluk iyi niyetli kimselerdir. Eğer öyle olmasalardı, bu kimselerin uzun zaman önce görevlerinden ayrılmış olmaları gerekirdi.

Bu gibi insanlara saldırmak kolaydır: dürüstlüklerinden dolayı kendilerini korumak için fazla tedbir almazlar. Ancak bir toplumdaki bireylerin çoğunluğunun yaşamlarını sürdürmeleri bu iyi niyetli insanlara bağlıdır.

Terörist, propagandacı, sansasyon peşindeki medya mensubu, bütün bu insanlar, kişinin dikkatini; “eğer iyi niyetli kimseler var olmasaydı, toplumda işlerin kesinlikle yürümeyeceği” gerçeğinden uzaklaştırıp, başka yönlere çevirmek için ellerinden geleni yapmaya çalışırlar. Bu dürüst insanlar sokakları kollarken, çocuklara eğitim verirken, yataklarında hasta yatanların ateşlerini kontrol ederken, yangınları söndürürken ve mantıklı, sakinleştirici bir tarzda konuşurken, bu iyi niyetli insanların, dünyamızın birçok işini yaptıkları ve yeryüzünde yaşayan insanları canlı tuttıkları gerçeği göz ardı edilmektedir.

Bütün bunlara rağmen bu insanlara saldıranlar çıkmaktadır ve bu insanların korunması için ciddi tedbirlerin önerilmesi ve bu tedbirlerin alınarak onların her türlü tehlikeye karşı

28. **niyet:** başkalarına karşı olan tutum veya davranış; mizaç. Geleneksel olarak “iyi niyetli insanlar” sözü hemcinslerine karşı hiçbir kötü düşünce beslemeyen ve onlara yardım etmek isteyen kimseler için kullanılır.

korunmaları gerekmektedir. Çünkü hem sizin, hem ailenizin, hem de dostlarınızın güven içinde yaşayabilmeniz bu insanlara bağlıdır.

*Mutluluk yolu, insan
iyi niyetli kişileri desteklediğinde
çok daha kolaylıkla
yürünecek bir yoldur.*

12. ÇEVRENİZİ KORUYUN²⁹ VE GELİŞTİRİN.

12-1. *Dış görünüşünüze özen gösterin.*

Bireyler çoğu kez –bütün günlerini kendilerini seyrederek geçirmediklerinden –başkalarının seyrettikleri görüntünün bir parçası olduklarını düşünmezler. Çoğu kimse de başkaları tarafından dış görünüşlerine göre yargılandıklarının farkında değildirler.

Giysiler pahalı olabilir; ancak sabun ve öteki bakım malzemelerinin temini o kadar güç değildir. Kendine bakmanın inceliklerini bilmek her zaman mümkün olmayabilir; ama bu beceri de geliştirilebilir.

Bazı toplumlarda insanlar, barbarlığa özendiklerinde veya seviyesizleştiklerinde, göze hoş gelmeyen görünümle içinde gezinmek toplumda moda haline bile gelebilir. Esasen bu, bir kişinin kendisine duyduğu saygı eksikliğinin belirtisidir.

Spor yaparken veya çalışırken insanın üstü başı çok kirlenebilir. Fakat böyle olması, temizlenme gereğini ortadan kaldırmaz. Örnek olarak, bazı Avrupalı ve İngiliz işçilerin çalışırken bile düzgün giyinenleri vardır. Bazı zirvedeki atletlere baktığınızda, üstleri başları kan ter içinde bile olsalar, yine de çok güzel bir görünüş sunarlar.

Üstü başı darmadağın insanların görüntüsünü bozduğu bir çevre, kişinin morali³⁰ üzerinde iç karartıcı bir etki yaratabilir.

Çevrenizdeki kişileri, görünüşlerinin iyi olması için teşvik edin; böyle yapmadıkları zaman kendilerini yumuşak bir şekilde uyarın. İyi giyinmeleri, onların kendileri hakkındaki düşüncelerini, aynı zamanda morallerini de düzeltecektir.

29. **korumak:** zarar görmesini önlemek; muhafaza etmek.

30. **moral:** bir bireye veya gruba ait zihinsel ve ruhsal tutum; iyi olma duygusu; bir şeyi sürdürülebilirlikte istekliliği; ortak amaç duygusu; ortak bir amacı paylaşma hissi.

12-2. *Kendinize ait alanlarınıza özen gösterin.*

Bazı insanlar kendilerine ait eşyalarını ve yaşadıkları bölgeyi karmakarışık bir duruma getirirlerse, bu karışıklık sizin alanınıza da taşabilir.

Eğer insanlar, kendi eşyalarını ve buldukları çevrelerini düzenli tutma yetisine sahip değilseler, bu onların kendilerini, orada evde hissetmediklerinden ve eşyalarını da gerçekten kendi eşyaları olarak görmediklerindedir. Çocukken bu eşyalar kendilerine çok fazla tembih ve şart koşularak “verilmiş” veya bunlar ailesi ve kardeşleri tarafından tekrar ellerinden geri alınmıştır. Ve muhtemelen, bu kişilerde istenmedikleri hissi oluşmuştur.

Bu insanlara ait olan eşyaların, odaların, çalışma alanlarının ve kullandıkları vasıtaların durumu, bunlar sanki hiç kimseye ait değillermiş gibidir. Daha da kötüsü, bazen bu nesnelere karşı bir öfke duyulduğu görülmüştür. Vandalizm³¹ bunun açık bir göstergesidir: “kimseye ait olmayan” ev veya araba kısa zamanda tahrip olacaktır.

Dar gelirliler için sosyal evler yapan ve bunları korumaya çalışanlar (devlet), bu binaların ne kadar hızlı bir şekilde yıprandıklarını gördüğünde dehşete düşer. Fakirlerin, kelimenin tam anlamıyla ya hiçbir şeyleri yoktur ya da pek az şeyleri vardır. Çeşitli şekilde itilip kakılan bu insanlar, sonunda hiç bir yere ait olmadıkları hissine kapılırlar.

Öte yandan, zengin ya da fakir, her ne sebeple olursa olsun, mallarına ve buldukları yerlere özen göstermeyen insanlar, kendi çevrelerine de kargaşa yayarlar. Eminim ki sizin de tanıdığınız böyle kimseler vardır.

Bu insanlara hayatta gerçekten neye sahip olduklarını ve buldukları yere gerçekten ait olup olmadıklarını sorun;

31. **vandalizm:** tahripkarlık; eski kültür ve sanat anıtlarını yakıp yıkma anlayışı, tutum ve davranışı; halka veya özel mülke yönelik kasti ve haince tahribat; özellikle sanat eserlerine yönelik saldırılar.

bazı şaşırtıcı yanıtlar alacaksınız. Ve aynı zamanda onlara büyük oranda yardım edeceksiniz.

Mülkü ve çevreyi düzenli tutma yetisi öğrenilebilir. Bazılarına bir eşyanın alınıp kullanıldığı zaman tekrar yerine konulması ve böylece arandığında tekrar bulunabilmesi fikri çok yeni gelebilir; bazı kimseler zamanlarının yarısını eşyalarını aramakla geçirirler. Derli toplu olmak için harcanacak biraz zaman, yapılacak işin çabuklaşmasıyla tekrar kazanılır: bazılarının sandığı gibi bu bir zaman kaybı değildir.

Kendi eşyalarınızı ve bulunduğunuz yeri korumak için başkalarının da kendi alanlarına özen göstermelerini sağlayın.

12-3. *Gezegemizin korunmasına yardım edin.*

Bireyin üzerinde yaşadığımız gezegende bir payı olduğu ve bu gezegenin korunmasına yardımcı olması gerektiği fikri bazılarına çok iddialı ve belki de gerçeklerden uzak gelebilir. Ama bugün görüyoruz ki; ne kadar uzakta olursa olsun, dünyanın başka bir yerindeki herhangi bir olay, kendi evimizin içinde olanları da etkileyebilmektedir.

İnsansız uzay araçlarıyla Venüs'e yapılan geziler sonucu sağlanan keşifler göstermektedir ki; üzerinde yaşadığımız dünya, yaşamı kaldıramayacak bir dereceye kadar kötüleşebilir. Bunu kendi yaşam süremiz içinde bile görmemiz mümkün olabilir.

Haddinden fazla ağaç keser, nehirleri ve denizleri kirletir, atmosferi tahrip edersek, bu gezegende artık yapacak işimiz kalmayacaktır. Yeryüzünün ısısı kavurucu boyutlara ulaşabilir, yağmur sülfürik aside dönüşebilir. Bütün canlılar ölebilir.

İnsan bu durumda şöyle sorabilir: "Peki bunların hepsi doğru olsa bile, ben bu konuda ne yapabilirim?" Eğer kişi,

insanların gezegene zarar veren davranışlarına karşı kaşlarını bile çatsa, bu konuda bir şey yapmış olacaktır. Kişi sadece, gezegeni tahrip etmenin iyi bir şey olmadığını söylese, bu bile bir katkıdır.

Gezegemizi korumak, önce evimizin önündeki bahçeyi korumakla başlar. Sonra okulumuza veya işimize gittiğimiz yolu, piknik yaptığımız alanları ve tatil yaptığımız yerleri korumakla sürdürülür. Toprağı ve su kaynaklarını kirleten çöpler, yangına sebep olan çalı çırpılar; insanların bunlara katkıda bulunması gerekmez ve insan boş vakitlerinde bu konuda bir şeyler yapabilir. Bir ağaç dikmek belki ufak bir şey gibi görünebilir, ancak yine de bir katkıdır.

Bazı ülkelerde yaşlılar ve işsizler sadece, ellerini kollarını bağlayıp ölümü beklemezler: aksine, bahçelerde, parklarda ve ormanlarda çalışırlar, buralardaki çöpleri toplayarak dünyamızın güzelliğine katkıda bulunurlar. Gezegemizin korunmasına yardımcı olmak için her türlü imkâna sahibiz. Bu imkânlar ne yazık ki çoğunlukla göz ardı edilmektedir. ABD’de 1930’larda faal olan Çevre Koruma Halk Örgütleri, işsiz subayların ve gençlerin enerjilerinden yararlanarak, ekonomik sıkıntının hâkim olduğu o dönemde, devlete, harcadığından çok daha fazla servet sağlamıştı. Geniş bölgeler ağaçlandırılmış, gezegemimizin ABD’nin bulunduğu kesimi korunarak buralara başka değerli hizmetlerde bulunulmuştur. Yine hatırlanacaktır ki; artık Çevre Koruma Halk Örgütleri mevcut değildir. En azından böyle projelerin yararlı olabileceği şeklinde fikirler öne sürerek çevre çalışmalarına önyak olan fikir adamlarını ve bu alanda çalışan örgütleri destekleyebiliriz.

Teknolojimiz yetersiz değil. Ama teknoloji ve uygulanması belli bir maliyeti gerektirir. Makul ve kimseyi mağdur etmeyen ekonomik tedbirler uygulandığında para bulunabilir. Bu tür tedbirler vardır.

İnsanın gezegenimizin korunmasına yardım etmek için yapabileceği pek çok şey vardır. Önce bu konuda bir şey yapılması gerektiği fikri ile işe başlanır. Sonra bu konudaki fikirler başkalarına da önerilerek işe devam edilir.

İnsan gezegenini tahrip edecek güce ulaşmıştır. Bu gücü gezegeni kurtarmak için kullanmaya yönlendirmelidir.

Her şeye rağmen burası üzerinde yaşadığımız yerdir.

*Diğer insanlar çevrenin korunmasına
ve geliştirilmesine yardım etmezse, mutluluk yolunu
inşa etmek için üzerinde yürüyebileceğimiz
bir alt yapı bile olmayacaktır.*

13. ÇALMAYIN.

*M*ülkiyet hakkına saygı duymayanın kendi malları ve eşyaları da tehlike altındadır.

Herhangi bir nedenle dürüstçe mal edinememiş bir kişi, hiç kimsenin hiç bir şeye sahip olamayacağını iddia edebilir. Ama sakın onun ayakkabılarını çalmaya kalkışmayın!

Hırsız çevresinde bir esrar perdesi yaratır. İnsanlar; ne oluyor ne bitiyor diye şaşkınlığa düşerler. Hırsızın açtığı zarar, çaldıkları eşyaların değerlerinden çok daha fazladır.

İstek uyandıran cazip malların reklâmları ile kuşatılmış, çalışma yetisinden yoksun, acılar içinde kıvrananlar –ki insanlar değerli bir iş yaparak bu mallara sahip olabilirler–sadece içlerinden gelen bir dürtünün etkisiyle hırsızlık yaparak, kıymetli bir malı çok ufak bir maliyetle elde ettiklerini sanırlar. İşte sorunda burada yatıyor: maliyet. Hırsızın ödediği gerçek bedel, zannettiğinden çok daha büyüktür. Tarihin en büyük hırsızları, çaldıklarının karşılığı olarak, “hayatlarının en güzel yıllarını” berbat gizli köşelerde saklanarak ya da hapishanelerde geçirmişlerdir ve “iyi yaşam sürdükleri” günleri yok denecek kadar azdır. Çaldıkları değerli malların, ne kadar değerli olursa olsunlar hiçbiri böyle bir kaderi yaşamalarına değmezdi.

Çalınan eşyaların değeri büyük ölçüde düşer: bunların bir yerde saklanmaları gerekir: bunlar bunları saklayanların özgürlükleri açısından daimi bir tehdit olarak kalır.

Komünist ülkelerde bile hırsızlar hapse atılırlar.

Çalmak, esasen kişinin dürüst yollardan para kazanamadığının bir kabulü ya da karakterinde bir delilik tarafının olduğunun göstergesidir. Hırsıza bunlardan hangisinin doğru olduğunu sorun, size ya biri ya da öteki diyecektir.

*Mutluluk yolunda çalıntı
mallarla yürünülemez.*

14. GÜVENİLİR OLUN.

*K*işi çevresindekilerin dürüstlüğüne güvenemedikçe, kendisi de tehlike altındadır. Eğer güvendiği kimseler onu yüz üstü bırakırlarsa, hayatının düzeni bozulabilir, hatta hayatta kalması tehlikeye girebilir.

Karşılıklı güven, insan ilişkilerindeki en sağlam yapı taşıdır. Bu olmazsa bütün yapı çöker.

Güvenilirlik, toplumda çok değer verilen bir özelliktir. Kişi buna sahip olunca değerli olarak görülür. Bunu kaybettiği zaman ise, değersiz olarak kabul edilir.

Kişi çevresindekilerin bu nitelikleri göstermelerine ve kazanmalarına neden olmalıdır. Onlar bu suretle hem kendi değerlerini, hem de diğerlerinin değerlerini arttıracaklardır.

14-1. *Verdiğiniz sözü tutun.*

Kişi bir taahhütte bulunduğu, söz verdiğinde veya yemin ederek bir şeyi vaat ettiğinde, onu mutlaka gerçekleştirmelidir. Eğer kişi, herhangi bir şeyi yapacağım diyorsa, onu yapmalıdır. Yapmayacağım dediği şeyi de yapmamalıdır.

İnsanın saygınlığı başkalarına verdiği sözü tutup tutmamasıyla ölçülür. Örneğin sözlerini tutmayan ana babalar bile, çocuklarının gözünde değerlerinin nasıl düştüğünü hayretle görürler.

Sözlerini tutan insanlara güven ve hayranlık duyulur. Sözlerini tutmayan insanların değeri çöpten farksızdır.

Verdikleri sözü tutmayanlara çoğu kez başka bir fırsat verilmez.

Verdiği sözü tutmayan kimse, kısa zamanda kendisini kapana kısırılmış hisseder, “teminatlar” ve “güvenceler” gibi türlü yaptırımlara maruz kalır ve başkaları ile olan normal ilişkileri

tıkanır. Kişiyi verdiği sözü tutmaması kadar hemcinslerinden uzaklaştıran bir şey yoktur.

Bir kişi, başkasının kendisine verdiği sözü hafife almasına asla müsaade etmemelidir. Söz verildiği zaman onun tutulması gerektiğinde ısrar etmelidir. Verdiği sözü tutmayan insanlarla işbirliği yapmak kişinin hayatını karmakarışık bir hale getirir. Bu sıradan gelişigüzel bir mesele değildir.

*Mutluluk yolunda insan
güvenebileceği kişilerle
çok çok daha kolay yürür.*

15. YÜKÜMLÜLÜKLERİNİZİ³² YERİNE GETİRİN.

İnsan, hayatta yoluna devam ederken ister istemez bazı yükümlülükler altına girer. Gerçekten kişi doğuştan bazı görevlerle dünyaya gelir ve daha sonraları bunlara yenileri eklenir. Kişinin, ana babasına kendisini dünyaya getirmekten ve yetiştirmekten dolayı borçlu oluşu yeni veya alışılmışın dışında bir fikir değildir. Fakat ana babaların çocuklarından bu alacaklarını fazla ısrarla talep etmemeleri de kendi lehlerine değerlendirilir. Ama yine de bu bir borçtur: çocuk bile bunu hisseder. Ve hayat sürdükçe, kişinin, başka kimselere, dostlarına, topluma ve hatta dünyaya karşı sürekli olarak yükümlülükleri birikir.

Birinin görevlerini yerine getirmesine ve borçlarını ödemesine müsaade etmemek ona karşı yapılabilecek büyük bir haksızlıktır. Bir bebek, çocuk ya da genç, üzerindeki “borç yükünü” hafifletmek ister. Evlatların bu amaçla kendi imkânları dâhilinde karşılık sunma çabaları reddedilirse, evlatlar büyük oranda “isyana” teşvik edilmiş olur. Örneğin bebeğin gülümsemeleri, çocuğun beceriksizce büyüğüne yardım etme çabaları, gencin büyüklerine akıl vermeye çalışması veya iyi bir oğul ya da kız olmak için yaptığı çabalar fark edilmeden, takdir edilmeden kalabilir; hatta bu çabalar yanlış yönlendirilmiş, çoğu kez yanlış planlanmış olabilir, bunlar gelip geçicidirler. Bu tür çabaların azlığı ile dağ kadar borcun ödenemeyeceği düşünüldüğünde, bu kez bazı haklı çıkarma mekanizmaları devreye girebilir: “Benim kimseye borcum yok,” “Aslında, onlar bana borçlu,” “Dünyaya gelmeyi isteyen ben değildim,” “Annem babam ya da bana bakanlar hiç de iyi

32. **yükümlülük:** yararlanılan bir hizmet veya görülmüş bir iyilik karşılığında hissedilen sorumluluk veya borçlu olma durumu; birisinin izlemesi veya kaçınması gereken belirli bir eylem için bir görev, sözleşme, söz veya başka bir sosyal, ahlaki, ya da yasal gereklilik; başkasına borçlu olma duygusu.

insanlar değiller,” “hayat, yaşanmaya değmez,” kişinin kendine verdiği yanıtlardan sadece birkaçıdır. Bu arada yükümlülükler sürekli birikip büyür.

“Borç yükü,” eğer içinden çıkılacak bir yol bulunamazsa, insanın sırtında ezici bir yük olarak kalır. Her türden bireysel veya toplumsal dengesizliklere neden olur. Borç ödenmedikçe, alacaklılar, çoğunlukla farkında olmadan kendilerini en istenmedik tepkilerin karşısında bulurlar.

Borç yükü altında ezilmekte olan birine yardım etmek mümkündür. Kişinin; ahlaki, sosyal, mali yönden borçlu olduğunu ve henüz ödemediğini düşündüğü tüm borçları sıralanır ve *tamamının* ödeneceği makul bir plan yapılır.

Kişi, bir çocuğun veya yetişkinin, borçlu olduğunu düşündüğü mali olmayan borçlarını ödemek için gösterdiği çabaları takdirle karşılamalıdır: mali içerikli borçları da üzerinde karşılıklı olarak mutabık kalınacak bir anlaşma doğrultusunda ödenmelidir.

Çevrenizdekileri, ödemeyecekleri kadar borç yükü altına girmemeleri konusunda uyarın.

Kişi başkalarının ona karşı olan yükümlülüklerini ya da kendi ödenmemiş yükümlülüklerini taşıdığı ve ödemediği sürece mutluluk yolunda ilerlemesi çok zordur.

16. ÇALIŞKAN³³ OLUN.

Çalışmak her zaman keyifli değildir.

Fakat pek az kişi amaçsız, avare ve monoton bir yaşantıdan mutlu olur: yapacak işleri olmayan çocuklar huysuzlukları ile annelerini üzerler; “işsizlik yardımı”³⁴ veya “işsizlik parası”³⁵ alan işsiz insanların amaçsız konuşmaları ve davranışları herkesçe bilinir; artık hayatta yapacak işleri kalmamış olan emeklilerin, hareketsizliklerinden dolayı ömürlerini kısalttıklarını istatistikler göstermiştir.

Seyahat acentelerinin, boş vakitlerini geçirmek için cezp ettiği turistler bile, eğer kendilerine yapacak bir şey verilmezse tur operatörüne zor anlar yaşatabilirler.

Üzüntü, bizzat bir şeyle meşgul olmak suretiyle giderilebilir.

Bir şeyi başarı ile sonuçlandırmak morali yükseltir. Ashında üretimin,³⁶ moralin temel kaynağı olduğu örneklerle kanıtlanabilir.

Çalışkan olmayan kimseler iş yüklerini çevresindekilerin üzerlerine atarlar. Onlar başkalarına yük olma eğilimindedirler.

Tembel insanlarla geçinmek zordur. İnsanın canını sıkmaları yanında tehlikeli de olabilirler.

Böyle durumları çözmeye çalışanlara öneri, bu gibi insanlara çalışacakları bir meşguliyet bulmak ve onları çalışır hale

33. **çalışkan**: kendini çalışmaya ve incelemeye veren; aktif biçimde ve bir amacı yönelik olarak bir şeyler yapan; gayretli; tembel olma ve hiç bir şeyi başarıyla sonuçlandıramamanın karşısı.

34. **işsizlik yardımı**: bir hükümet dairesi tarafından ihtiyaç içinde olanlara veya yoksullara verilen mal veya para.

35. **işsizlik parası**: bir İngiliz terimi, hükümetin sağladığı işsizlik yardımını ifade etmek için kullanılır.

36. **üretim**: yararlı ve değerli bir şeyi üretme, bitirip ortaya koyma; veya sadece yapılması veya sahip olması değerli olan bir şeyi bitirme.

getirmektir. Yapılacak en yararlı şey, onları hakiki bir şeyler üretebilecekleri bir işe yönlendirmektir.

*Mutluluğa giden yol, gerçek
üretime götüren çalışkanlığı
içerdiğinde bir ekspres yol gibidir.*

17. BECERİ³⁷ SAHİBİ OLUN.

Karmaşık donanım ve yüksek hızla çalışan makinelerin ve araçların bulunduğu bir çağda kişinin kendisinin, arkadaşlarının ve ailesinin yaşamlarını sürdürmeleri büyük ölçüde başkalarının genel becerileri üzerine kuruludur.

Piyasada, doğal ve insani bilimlerde ve yönetimde, ehliyet-sizlik³⁸ az ya da çok kişinin hayatını ve geleceğini tehdit edebilir.

Eminim bunun birçok örneklerine tanık olmuşsunuzdur.

İnsanoğlu hep kendi kaderini kontrol etme dürtüsüne sahip olagelmıştır. Batıl inançlar, ilgili tanrıların gönüllerinin alınması, avdan önceki dans ayinleri, bunların hepsi, her ne kadar zayıf veya boş da olsa insanın kendi kaderini kontrol etmesine yönelik çabalar olarak görülebilir.

İnsan ancak düşünmesini öğrendikten, bilgiye değer verdikten ve bu bilgiyi maharetle uygulamaya koyduktan sonra çevresine hükmetmeye başlayabilmiştir. İnsanın en değerli “tanrı vergisi nimeti,” herhalde becerikli olabilme potansiyelidir.

İnsanoğlu, sıradan uğraşlarda ve etkinliklerde bile beceriye ve yeteneğe büyük saygı duyar. Bir kahramandaki ve atletteki (sporcadaki) bu becerilere neredeyse tapmaktadır insanoğlu.

Gerçek becerinin testi ise neticededir.

Kişi sahip olduğu beceriler oranında iyi şekilde hayatta kalır. Beceriksiz olduğu oranda da yok olur.

Her değerli uğraşı alanında beceri sahibi olunmasını teşvik edin. Ne zaman böyle bir beceri ile karşılaşılırsanız onu övün ve ödüllendirin.

Yüksek bir kalite seviyesi talep edin. Bir toplum, ancak sizin, ailenizin ve arkadaşlarınızın güven içinde yasayabildiğiniz derecede iyidir.

37. **beceri:** yaptığı işi iyi yapabilme, hüner, ustalık, maharet; kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak, bir işi başarma, bir işlemi amacına uygun olarak gerektiği gibi sonuçlandırma yeteneği.

38. **ehliyetsizlik:** yetersizlik, yeterli bilgisi, hüneri veya yeteneği olmama durumu; beceriksizlik; büyük hatalar veya yanlışlar yapma.

Bir işte beceri sahibi olmanın koşulları arasında; gözlem, inceleme ve uygulama büyük önem taşır.

17-1. *Bakın.*

Başkasının size anlattığını değil, kendi gördüğünüz şeyi görün.

Gördüğünüz şey, *sizin* gördüğünüz şeydir. Her şeye, hayata ve başkalarına etki altında kalmadan bakın; herhangi bir önyargıyla, korku perdesiyle veya bir başkasının yorumuna göre bakmayın.

Başkaları ile tartışmak yerine, onların bakmalarını sağlayın. Ufak bir gayretle, insanların gerçekten bakmalarını sağlayabilirsiniz; en aşikâr yalanlar, en büyük riyakârlıklar ortaya çıkabilir, en çapraşık bilmeceler çözülebilir ve en şaşırtıcı itiraflar karşınıza gelebilir.

Eğer bir kimse, herhangi bir meseleyi çok karışık ve tahammül edilemez görüyorsa ya da bir kısır döngü içine girmişse, bu kişinin, sadece biraz geriye çekilerek konuya *bakmasını* sağlayın.

Baktıklarında genellikle çok net bir şey bulacaklardır. Böylece gidip bir şeyler yapabileceklerdir. Fakat o şeyi kendileri görüp, kendileri gözlemlememişler, onlar için çok az bir gerçeklik ifade ederler ve bu durumda dünyadaki tüm emirler ve cezalar içine düştükleri karışıklıktan onları çıkaramayacaktır.

Biri, kişiye hangi yöne bakması gerektiğini söyleyebilir ve ona gerçekten bakmasını tavsiye edebilir; fakat vargıya kişinin kendisinin varması gereklidir.

Çocuk ya da yetişkin olsun, kişi için esas gerçek, kendisinin gördüğüdür.

Gerçek beceri kişinin kendi gözlem yeteneğine dayalıdır. Ancak bu sağlandığında kişi kendinden emin ve becerikli olabilir.

17-2. Öğrenin.

Acaba sizin hakkınızda hiç yanlış bilgiye sahip olan başka biri oldu mu? Hiç böyle bir durum size sorun yarattı mı?

Bu size, yanlış bilgilerin ortaya çıkarabileceği büyük hasarlar hakkında bir fikir verebilir.

Siz de bir başkası hakkında böyle bir yanlış bilgiye sahip olmuş olabilirsiniz.

Yanlış doğrudan ayırma, gerçeği anlamayı sağlar.

Etrafta birçok yanlış bilgi mevcuttur. Kötü niyetli kişiler, kendi amaçlarına hizmet amacıyla yanlış bilgiler yayarlar. Bazen bu, sadece gerçeği bilmemekten ileri gelebilir. Bu durum gerçek bilginin öğrenilmesini engeller.

Öğrenmenin esas işlevi; mevcut bilgiyi kontrol etmekten, doğruyu yanlıştan, önemliyi önemsizden ayırarak, kişinin ulaşabileceği ve uygulayabileceği sonuçlara ulaşmasından ibarettir. Eğer kişi bunu yaparsa, beceri kazanma yolunda ilerliyor demektir.

Herhangi bir “gerçeğin” testi, onun *sizin* için doğru olup olmamasıdır. Eğer bilginin bütününe ele almışsanız, anlamını tam olarak anlamadığınız bütün kelimeleri netleştirmişseniz ve ifade edilen kavramın bütününe gözünüzün önüne sermişseniz; ancak yine de konu sizin gözünüze doğru görünmüyorsa, o zaman bu *size* göre doğru değildir. Onu kabul etmeyin. Eğer isterseniz, daha da ileri giderek kendinize göre doğru olanı bulun. Çünkü sonunda bu bilgiyi kullanacak ya da kullanmayacak olan *sizsiniz*. Eğer kişi kör bir şekilde “bilgileri” veya “gerçekleri,” ona göre “bilgi” veya “gerçek” gibi görünmedikleri halde, sadece kendisine kabul etmesi gerektiği söylendiği için kabul ederse, sonuç da mutsuz bir birey olacaktır. Bu, bizi beceriksizliğin kör kuyularına götürür.

Öğrenmenin bir başka türü ise, bilgileri sadece hafızaya kaydetmektir—bu bilgiler, kelimeler nasıl hecelenir, matematiksel formüller ve tablolar nedir, hangi sıra ile hangi

düğmelere basılır ve bu türden bilgilerdir. Ama en basit bir ezberleme eyleminde bile kişinin bu malzemenin amacını, nasıl ve ne zaman kullanacağını bilmesi gerekir.

Öğrenme işlevi sadece bir bilginin üstüne başka bilgilerin eklenmesi değildir. Öğrenme yeni bir anlayış ve işleri yapmak için daha iyi yollar edinilmesidir.

Hayatta başarılı olan insanlar öğrenmekten hiç vazgeçmezler. Yetenekli bir mühendis yeni yöntemlere ayak uydurur, iyi bir atlet sürekli olarak kendi spor dalındaki gelişmeleri izler, herhangi bir konudaki uzman kişi, konusundaki yeni kitapları izler ve sürekli olarak onlara başvurur.

Son model bir yumurta çırpıcısının, çamaşır makinesinin veya son model bir arabanın yetkin bir şekilde kullanılabilmesi için, o konudaki bilgilerin öğrenilmesi gerekir. İnsanlar bunu ihmal ederlerse, o zaman mutfakta kazalar ve ana yollarda kanlar içinde yerlerde yatan kazazedeler eksik olmaz.

Hayatta artık öğreneceği yeni hiçbir şey kalmadığını düşünen, kibirli bir kişidir. Kendi önyargularından ve öğrendiği yanlış bilgilerden kurtulamayan ve onları, kendine ve başkalarına yardım edebilecek gerçekler ve bilgilerle karıştıran kişi, tehlikeli bir kördür.

Kişinin gerçekten öğreneceği ve öğrendiğini uygulayabileceği yollar vardır. Kısacası öğrenme, konusunu iyi bilen bir öğretmenden ve/veya içeriklerinin kolay anlaşıldığı kitaplardan; kitaplarda kolay anlaşılmayan kelimeleri tek tek arayıp bulmaktan; o konudaki başka kaynak kitaplara da danışmaktan; edinmiş olduğu yanlış bilgi ve şimdi artık kendisi için doğru olduğunu öğrendiği bilgi üzerinde yanlışlığı doğrudan ayırmaktan oluşur. Edinilen sonuç, kesinlik ve olası bir beceri olacaktır. Bu gerçekten parlak ve ödüllendirici bir deneyim olabilir. Bu, tehlikeli bir dağa tırmanırken her türlü dikenli böğürtlen çalıları arasından mücadele ederek geçip, en nihai zirveye erişerek bütün dünyaya yeni bir bakış açısı kazanmaktır.

Bir uygarlığın yaşayabilmesi için okullarında, öğrenme alışkanlıklarının ve becerilerinin korunması şarttır. Bir okul, çocukları gün boyunca ana babalarının ayaklarının altından uzak tutmak için konuldukları bir yer değildir. Sadece böyle bir amaç için fazla pahalı bir çözüm olurdu. Okul, çocukların düşüncesizce başkalarının sözlerini taklit etmeyi öğrendiği bir yerde değildir. Gerçekleri uygun bir şekilde ele almayı öğrenmeliler ki bugünkü yetişkinlerimiz orta yaşın üzerine çıktığında veya yaşlandıklarında, onlara kalan dünyayı devralmaya hazır olsunlar.

Kaşarlanmış suçlu hiçbir zaman öğrenmeyi öğrenememiştir. Mahkemenin, aynı suçu işlerse yeniden hapse gireceğini ısrarla belirtmesine rağmen çoğu suçlular aynı suçtan tekrar hapse atılırlar. Esasen suçlular giderek daha fazla yasa çıkmasına neden olurlar ve bu yasalara uyanlar hep sıradan dürüst vatandaşlardır; suçlular ise, ismi üzerinde, bunlara uymayarak sürekli suç işlerler ve bir türlü öğrenemezler. Bütün talimatlar ve emirler, cezalar ve uygulanan sert tedbirler nasıl öğrenileceğini bilemeyen ve de öğrenemeyen insanları bir türlü ıslah edemez.

Yozlaşmış bir hükümetin özelliği – tarihte zaman zaman bunun örneklerini görürüz – liderlerinin hiç öğrenememeleridir: bütün kayıtlar ve sağduyu onlara zulmün ardından felaket geleceğini söyleyebilir; ancak bu tür liderlerle baş edebilmek için hep sert devrimler gerekmiştir. Sözgelimi, Hitler gibi bir diktatörden kurtulmak için bir İkinci Dünya Savaşı'na gerek duyulmuştur. Tabii ki bunlar insanlık için çok talihsiz olaylardı. Bu kimseler asla öğrenememişlerdir. Onlar yanlış bilgiler içinde zevk ve sefa âlemlerinde yüzmüşler, bütün kanıtları ve gerçeğin kendisini reddetmişlerdir. Bu yüzden onların zorla süpürülüp atılması gerekmiştir.

Ruh hastaları öğrenemezler. Gizledikleri kötü amaçlarla yönlendirilirler veya mantıklı düşünemeyecek haldedirler;

gerçek bilgiler ve gerçeğin kendisi bu insanların algılama kapasitelerinin çok üzerindedir. Bunlar yanlış bilgileri kişileştirmişlerdir. Bunlar gerçekten kavrama ve öğrenme yeteneklerini kaybetmişlerdir.

Kişisel ve sosyal sorunların büyük bir çoğunluğu öğrenememe veya öğrenmeyi reddetmeden kaynaklanmaktadır.

Çevrenizdeki bazı kişilerin hayatları, öğrenim yöntemlerini bilemediklerinden dolayı kontrolden çıkmıştır, çünkü bu kimseler öğrenemezler. Siz de muhtemelen bu gibi örneklerle tanık olmuştunuzdur.

Eğer kişi çevresindekilerin çalışmasını ve öğrenmelerini sağlayamazsa, kendi çalışmaları çok daha güçleşir, hatta kendi omuzları üzerine aşırı bir yük biner, dolayısıyla kendisinin hayatta kalma olasılığı da büyük oranda azalır.

Kişi, bir başkasının kendisi için gerekli olan bilgilere ulaşmasını sağlayarak çalışmasını ve öğrenmesine yardım edebilir. Kişi sadece onların öğrendiklerini teyit etmek suretiyle yardımcı olabilir. Beceri kazanmada edinilen gelişmeleri takdir etmek suretiyle kişilere yardım etmek mümkündür. Eğer istenirse daha da fazlası yapılabilir. Başkaları da kendisine yardım edebilir. Hiç tartışma olmaksızın; sadece, kelimelerin anlamlarını öğrenip öğrenmediği araştırılmak suretiyle yanlış bilgiler ortaya çıkarabilirler.

İnceleyerek, öğrenememe nedenlerini bulup, kişinin kendisi araştırmaya sevk edilmek suretiyle buna ulaşılabilir. Hayat büyük oranda bir deneme ve yanılma ve deneyimlerden öğrenme alanı olduğu için hata yapan insanın üzerine gitmek yerine, bu hatanın nasıl yapılmış olduğunu araştırarak onların bundan bir şey öğrenmelerinin mümkün olup olmadığını araştırabilirsiniz.

Arada sırada, bir insanın inceleyip öğrenmesini sağlayarak, onun hayatta birçok kargaşayı çözdüğüne tanıklık edip

şaşılabilirsiniz. Eminim ki bu konuyla ilgili birçok yollar düşünüp bulabilirsiniz. İnaniyorum ki, yumuşak yolların daha etkili olduğunu fark edeceksiniz. Dünya, öğrenemeyen insanlar için zaten yeteri kadar zor bir yerdir.

17-3. *Uygulama yapın.*³⁹

Öğrenilenler uygulandığında meyvesini verir. Akıl yolu, tabii ki, sadece mantıklı olanı bulmak için izlenebilir: hatta bunda bir tür güzellik de vardır. Fakat çoğunlukla söylendiği gibi, kişi öğrendiklerinin sonuçlarını görmeden bilge olup olmadığını bilemez.

Herhangi bir faaliyet, beceri veya mesleki araştırma alanı; hendek kazma, hukuk, mühendislik, yemek pişirme ya da ne olursa olsun, herhangi bir şey, ne kadar üzerinde çalışılmış olursa olsun, sonunda bir ölçüt ile geçerli olduğunu kanıtlamak durumunda kalacaktır. Acaba kişi bunu gerçekten YAPABİLİR mi? Bu da *uygulama* gerektirir.

Film dublörleri, önceden alıştırma yapmazlarsa yaralanırlar. Ev hanımlarının durumu da aynıdır.

Güvenlik gerçekten de pek sevimli bir konu değildir. Çünkü genellikle “dikkat et” ve “yavaş git” gibi uyarılar getirir ve birçok kişi bu tür kısıtlamalardan rahatsız olur. Ama başka bir yaklaşım tarzı daha vardır: eğer kişi bol uygulama ile yeteneğini ve becerisini geliştirmişse o takdirde aşırı “dikkat göstermesine” ve “yavaş” hareket etmesine gerek yoktur. Yüksek hızda ama güvenlik içinde çalışmak ancak alıştırma ile mümkün olur.

Kişinin becerisi ve uzmanlığı, çalıştığı yaşın hızına uyacak hale getirilmelidir. Bu da ancak uygulama ile yapılır.

Vücudumuzu, gözlerimizi, ellerimizi ve ayaklarımızı eğiterek alıştırma yoluyla onları çeşitli işleri “kendileri yapar” hale

39. **uygulama:** bir yeteneği elde etmek veya geliştirmek için devamlı olarak tekrarlamak veya alıştırma yapmak.

getirebiliriz. Artık bir sobanın nasıl yakılacağını veya arabamızı nasıl park edeceğimizi “düşünmemize” gerek kalmaz: kişi sadece YAPAR. Herhangi bir etkinlikte “kabiliyet” denen şey çoğu kez sadece yeteri kadar uygulama yapmaktır.

Herhangi bir hareketi bolca uygulamadan da insan bir şeyler ortaya koyabilir. Ama kişinin bunu düşünmeden, süratli ve doğru yapabilmek için çok miktarda uygulama yapması gerekir; yoksa kazalara zemin hazırlanmış olur.

İstatistikler, yeterli uygulama yapmamanın pek çok kazanın başlıca nedeni olduğunu göstermiştir.

Aynı prensip zihin yoluyla edinilen beceriler ve meslekler için de geçerlidir. Mahkeme salonlarına gire çıka tecrübe kazanmamış ve prosedürleri bilmeyen avukatlar, duruşmada davanın seyrinde ortaya çıkacak değişikliklere uygun zihinsel manevraları çabucak yapabilmeyi öğrenememiş olabilirler ve davayı kaybederler. Hisse senetleri konusunda deneyimsiz bir borsacı birkaç dakikada bütün servetini kaybedebilir. Satış tecrübesi olmayan, prova yapmamış acemi bir satıcı aklıktan ölecek hale gelebilir. Bütün bunların tek çözümü sürekli uygulama yapmak, durmadan uygulamak ve vazgeçmeden uygulamayı sürdürmektir.

Bazen kişi öğrendiğini uygulayamadığını görür. Durum böyleyse, buradaki sorun, öğrenme sistemindeki hatada, öğretmende veya yazılı metinde olabilir. Talimatları okumak başka, bu talimatları uygulamaya koymak ise, tamamen bambaşka bir şeydir.

Zaman zaman, insan uygulama ile sonuca ulaşamayınca, üzerinde çalıştığı kitabı bir kenara atıp her şeye tekrar en başından başlamak zorunda kalabilir. Filmlerdeki ses kayıtlarının yapıldığı teknik de bu şekilde oluşmuştur: eğer kayıtların nasıl yapılacağına dair talimatlar olduğu gibi izlenirse, bir kuş sesi, sis kornasından ayırt edilemez, bundan dolayı aktörlerin bazı filmlerde ne dediklerini anlamak mümkün

değildir. İyi bir ses kayıtçısının, kendi başına uzun süre çalışarak en iyisini yapabileceği yöntemi bulması gerekir. Ancak film sanayinde ise bunun tam aksini görüyoruz: sahne aydınlatması konusunda çok iyi kitaplar bulunduğundan, bu kitaplardaki talimatlar iyi izlenirlerse, insan gayet güzel bir sahne elde edebilir.

Ne yazık ki, özellikle yüksek hızda teknikleşen toplumda, bütün etkinlikler yeteri kadar anlaşılabilir metinlerle verilmemiştir. Ama bu durumun kişiyi durdurulmaması gerekir. İyi metinler mevcut olduğunda, onları iyi değerlendirin ve üzerlerinde çalışın. İyi metinlerin olmadığı durumlarda, mevcut eski bilgileri toplayın, bu bilgilerin üzerinde çalışma yapın ve geriye kalan kısmını çıkarmaya çalışın.

Ancak teori ve bilgi sadece yeterli uygulama yapıldığında meyvesini verir.

Çevremizdeki insanlar, eğer görevlerini gerçekten YAPABİLECEKLERİ ölçüde uygulama yapmamışlarsa tehlikedeyiz demektir. Çünkü nitelik değerlendirilirken “iş görebilir olma” ile profesyonel beceri ve ustalık sahibi olma arasında büyük bir fark vardır. Aradaki bu mesafe ise *yeterli uygulama ile* aşılır.

İnsanların, bakmalarını, incelemelerini, üzerinde çalışmalarını ve sonra yapmalarını sağlayın. İşlerini hakkıyla yapabildikleri zaman da onu bir profesyonel gibi yapana kadar sürekli olarak uygulamalarını sağlayın.

Beceri, ustalık ve hızlı hareket etme, büyük bir eğlence kaynağıdır: buna ancak yeterli uygulama yaparak, sağlam bir şekilde ulaşılabilir. Hızla değişen dünyada, düşük hızdaki insanlarla birlikte yaşamaya çalışmak pek güvenli değildir.

*Mutluluk yolunda en iyi,
beceri sahibi arkadaşlarla yürünür.*

18. BAŞKALARININ DİNİ İNANÇLARINA SAYGILI OLUN.

*İ*nsan ilişkilerinin temel taşı hoşgörü oluşturur ve bununla iyi insani ilişkiler kurulabilir. Dini hoşgürsüzlüğün tarih boyunca ve günümüzde neden olduğu katliamlar ve acılar göz önüne getirildiğinde, bu hoşgürsüzlüğün iyi şekilde hayatta kalmamıza oldukça karşıt bir eylem olduğu görülür.

Dini hoşgörü, insanın kendi inançlarını ifade edemeyeceği anlamına gelmez. Ancak, insanın, başkalarının dinsel inançlarını ve fikirlerini ortadan kaldırmaya çalışmakla veya onlara saldırmakla, kısa yoldan başına dert açacağı anlamına gelir.

Filozoflar eski Yunanistan zamanlarından beri Tanrı'nın mahiyeti, insan ve evren hakkında kendi aralarında sürekli tartışmışlardır. Otorite sahiplerinin görüşleri gelip gidiyor. Bugün kökleri nerdeyse eski Mısır ve Yunanistan'a kadar uzanan "mekanikçilik"⁴⁰ ve "materyalizm"⁴¹ felsefeleri günümüzde hayli moda olmuştur. Bu görüşler bir yandan her şeyin maddeden kaynaklandığını vurgulayarak evrim teorisini süslü ve inandırıcı sözlerle açıklamaya çalışırken, öte yandan da iş başında olabilecek evrimin kendisini de kullanabilen *ilave* faktörleri ihtimal dışı olarak görmüyorlar. Bu düşünceler bugün "resmi" felsefelerimizdir ve hatta okullarımızda okutulmaktadırlar. Bu görüşleri benimseyen ve başkalarının

40. **mekanikçilik:** canlı varlıkların, organik olayları mekanik yasalara göre açıklayan öğretisi; yaşamın sadece bir hareket olduğu ve tamamen fiziksel yasalara açıklanabileceği görüşü. Leucippus ve Democritus (M.Ö. 460-370) tarafından öne sürülmüştür. Muhtemelen onlar da Mısır mitolojisinden almışlardır. Bu felsefeyi destekleyenler din konusu üzerinde durmanın yersiz olduğunu düşünmüşlerdir. Çünkü din, matematik terimlerle ifade edilememektedir. Dinsel çıkarıcıların saldırısına uğramışlar ve sonra da kendileri dine saldırmışlardır. Robert Boyle (1627-1691) fizikte Boyle kanununu geliştirerek, doğanın hareket halindeki madde olduğu tezini ortaya atmıştır.

41. **materyalizm:** maddecilik, özdekçilik; evreni çok büyük veya çok küçük taşlar gibi sert nesnelere oluştuğu şekilde gösteren metafizik teoriler ailesinden biri; bu tür teoriler zihin gibi kavramları da fiziksel nesnelere veya hareketlerine indirgediklerini söyleyerek açıklarlar. Diğer açıklamaları da mevcuttur.

inançlarına ve dinlerine saldıran bağnaz taraftarları vardır: bu kişilerin faaliyetlerinin sonucu hoşgörüsüzlük ve tartışmalar doğmaktadır.

Eğer M.Ö. 5. yüzyıl ve daha öncesinden beri tarihin en zeki insanları, dini veya din dışı konularda bir türlü anlaşmaya varamamışlarsa, öyle anlaşılıyor ki bu alan, insanın başkaları ile olan ilişkilerinde uzak durması gereken bir çeşit savaş meydanıdır.

Bu hırçın denizde, ortaya parlak bir ilke çıkmaktadır: kişinin tercih ettiğine inanma hakkı.

“İman” ve “inanç” mantığa teslim olmak zorunda değildir: bunlar mantık dışı olarak bile ilan edilemez. İman ve inanç birbirinden apayrı konular da olabilirler.

Bu konuda verebilecek en güvenli öğüt, insanların kendi istediği inancı seçmekte özgür olduklarını ifade etmektir. İnsan, kendi inançlarını başkalarının kabulüne de sunmakta serbesttir. Ama kişi, başkalarının inançlarına saldırmaya çalıştığında, daha kötüsü başkalarına sadece dini inançları yüzünden saldırdığında ve zarar vermeye kalkıştığında durum tehlikeli bir hal alır.

İnsanoğlu, türünün yeryüzünde ilk ortaya çıkışından bu yana, dinlerde büyük teselli ve huzur bulmuştur. Hatta bugünün “mekanikçisi” ve “materyalisti” eski zamanlarda yaşamış kendi dogmalarını yaymaya çalışan rahiplere benzemektedir.

İnançsız insanlar, oldukça acınacak kimselerdir. Onlara inanacakları bir şey bile verilebilir. Ama dini inanca sahip iseler onlara saygı göstermelisiniz.

*Mutluluk yolu, insan başkalarının
dini inançlarına saygı göstermezse
çok çekişmeli bir hal alır.*

19. BAŞKALARININ SİZE YAPMASINI İSTEMEDİĞİNİZ ŞEYLERİ SİZ DE ONLARA YAPMAYIN.

Birçok ülkede halk arasında asırlardır “Altın Kural”⁴² diye bilinen bir ilkenin çeşitli biçimleri mevcuttur. Yukarıdaki başlıkta yer alan söz zararlı olan hareketlere yöneliktir.

Yalnızca bir evliya, hayatta kimseye zarar vermeksizin yaşamaya devam edebilir. Ancak yalnızca bir suçlu gözünü kırpmadan çevresindekilere zarar verebilir.

“Suç,” “utanç” ya da “vicdan” gibi yeteri kadar gerçek ve yeteri kadar kötü olan duyguları tamamen bir tarafa bırakacak olursak, kişinin başkalarına verdiği zararın tekrar kendi üzerine dönüp onu kuşatabildiğini görürüz.

Düzeltilmesi mümkün olmayan hatalar vardır: işlenen bir suç hiç bir şey olmamış gibi bir kenara atılamaz. Cinayet bunlardan biridir. Kişi, bu kitapta belirtilen herhangi bir ilke çok ciddi biçimde ihlal edildiğinde, artık telafisi mümkün olmayan bir şekilde bundan zarar görebileceğini hesap edebilir.

Bir başkasının hayatını mahvetmek kişinin kendi hayatını da mahvetmesine sebep olabilir. Toplum tepki gösterir – hapisaneler ve akıl hastaneleri hemcinslerine zarar vermiş insanlarla doludur. Ancak başka cezalar da mevcuttur: kişi yakalansa da yakalanmasa da başkalarına karşı işlenmiş olan zararlı hareketler, özellikle de gizli kaldıklarında, kişinin başkalarına ve kendine karşı davranışlarındaki ciddi değişikliklere

42. “Altın Kural”: hem Eski hem de Yeni Ahit’te yer alması nedeniyle her ne kadar bu ilkeye Hristiyanlık öğretisinin özü olarak bakılmaktaysa da birçok başka insan ırkları ve haklar altın kuraldan söz etmişlerdir. Bu kural Konfüçyüs’ün *Analectis* adlı eserinde (M.Ö. 5. ve 6. Yüzyıllarda) yer almıştır. Konfüçyus da bu kuralı daha eski kaynaklardan almıştır. İkel kabileler de bunu bilmekteydiler. Bu kural özü aynı kalmakla birlikte değişik şekillerde Eflatun’un, Aristo’nun, Sokrat’ın ve Seneka’nın yaşadığı dönemde yayındı. Binlerce yıldan beri insanlar tarafından ahlaki tutumların bir standardı olarak bilinmektedir. Daha önceki metinlerde bu ilke takip edilemeyecek kadar çok ideal olarak kabul edilse de, bu kitapta yeniden kelimelere dökülmüş bir şekli vardır. Bu şekli gerçek hayatta uygulamak mümkündür.

yol açar ve bunlardan acı çekmesine neden olabilir, bu değişiklikler mutsuzluk kaynağıdır. Hayatın eski mutluluğu ve sevinci gözden kaybolur gider.

“Altın Kural’ın” bu biçimi aynı zamanda yararlı bir sınavdır. Kişinin başkasını bunu uygulamaya ikna etmesi, onun, zararlı bir hareketin *nasıl bir şey olduğu* gerçeğini öğrenmesini sağlar. Kişiye, *zararın* ne olduğunu anlatır. Böylece *yanlış yapma* konusundaki felsefi sorular, neyin yanlış olduğuna dair tartışmalar, kişisel düzeyde yanıt bulmuş olurlar: Bunun sizin başınıza gelmesini ister misiniz? Hayır mı? O halde bu, toplumun gözünde zararlı ve yanlış bir harekettir. Bu sosyal bilinçliliği uyandırır. Ondan sonra kişinin, neyi yapması ve neyi yapmaması gerektiği konularında bir çözüm bulmasını sağlar.

Bazılarının zarar verici davranışlarından ötürü herhangi bir rahatsızlık hissetmediği zamanlarda, bireylerin iyi şekilde hayatta kalma olasılığı çok aşağılara inmiş olur.

Eğer insanları bunu uygulamaya ikna edebilirsiniz, onlara kendi hayatlarını gözden geçirebilecekleri bir ilke vermiş olursunuz ve bu ilke bazıları için insan ırkına yeniden kabul edilmelerinde onlara kapıyı açacaktır.

*Mutluluk yolu, kendilerini
zararlı eylemlerden
alıkoymayanlara kapalıdır.*

20. BAŞKALARININ SİZE NASIL DAVRANMASINI İSTİYORSANIZ SİZ DE ONLARA ÖYLE DAVRANMAYA ÇALIŞIN.

*B*u, “Altın Kural İlkesinin” olumlu biçimidir.

Eğer biri, kendisine sadece “iyi ol!” dediği için güvenmişse buna sakın şaşırmayın. Muhtemelen güvenme gerçekten “iyi olma” düşüncesinden kaynaklanmaz: esas nedeni, kişinin esasen bu sözün ne anlama geldiği hakkında yanlış bir algılamaya sahip olmasındandır.

Kişi “iyi davranışın” ne olduğuna dair birbiri ile çelişen düşüncelere sahip olabilir ve bu konuda karışıklığa düşebilir. Kişi bunun gerçek anlamını belki hiçbir zaman anlamamış olabilir; öğretmen öğrencisine “davranış” notundan pekiyi dahi verse öğrenci bu notu neden aldığını anlamayabilir. Kişi, belki de “çocuk ortalıkta dolanabilir ama ses çıkaramaz” ya da “iyi olmak demek, boyun eğmektir,” gibi anlamlara gelen çeşitli yanlış bilgileri duymuş ya da benimsemiş olabilir.

Aslında iyi davranışı, kişinin tam olarak tatmin olacağı şekilde açıklayan bir yol vardır.

Her zaman ve hemen her yerde insanlık bazı değerlere büyük önem vermiştir. Bunlara erdemler⁴³ adı verilir. Bu değerler bilge insanlara, kutsal insanlara, evliyalara ve tanrılara atfedilmiştir. Bunlar bir barbar ile kültürlü bir insan, karışık ve düzenli bir toplum arasındaki farkı vurgularlar.

“İyinin” ne olduğunu keşfetmek için tanrısal buyrukları ya da filozofların kalın ciltlerde yazılı felsefelerini usandırıcı bir biçimde inceden inceye araştırmaya gerek yoktur. Konu üzerinde kişinin kendisi de düşünerek bunu bulabilir.

43. erdemler: iyi insan davranışlarındaki ideal nitelikler.

Bunu hemen hemen herkes çalışarak elde edebilir.

Eğer kişi başkalarının kendisine nasıl davranmalarını arzu ettiği üzerinde biraz kafa yoracak olursa sonuçta bu insani erdemlere ulaşacaktır. Sadece insanların *size* nasıl davranmasını istediğinizi düşünün.

Herhalde, her şeyden önce başkalarının size karşı *adaletli* davranmasını istersiniz: başkalarının sizin hakkınızda yalan söylemesini ve sizi sert veya yanlış bir şekilde suçlamasını istemezsiniz, değil mi?

Herhalde, arkadaşlarınızın ve birlikte olduğunuz kimselerin size *sadık* olmalarını istersiniz, onların size ihanet etmelerini istemezsiniz.

Onların size iyi bir *centilmenlikle*, hilesiz veya aldatmacasız davranmalarını istersiniz.

İnsanların size olan davranışlarında *adil* olmalarını istersiniz. Size karşı dürüst olmalarını ve sizi kandırmamalarını istersiniz, doğru mu?

Size karşı zalimce değil, *nazik bir şekilde* davranılmasını istersiniz, değil mi?

Muhtemelen, insanların sizin haklarınıza ve duygularınıza karşı *düşünceli* olmalarını istersiniz değil mi?

Moraliniz bozuk olduğunda, başkalarının size karşı *sevecen* olmalarını istersiniz değil mi?

Size bombardıman yapmalarını değil, muhtemelen *kendilerini kontrol etmelerini* istersiniz, değil mi?

Herhangi bir hatanız veya eksikliğinizi varsa, bir hata yapmışsanız, insanların eleştirili değil, *hoşgörülü* olmalarını istersiniz.

Suçta ve cezaya bakmalarını değil, daha çok sizi *affetmelerini* tercih edersiniz, doğru mu?

İnsanların size karşı *yardımsever* olmalarını, kötü ve haince davranmamalarını istersiniz.

Muhtemelen, başkalarının sizden kuşku duymalarını değil, *size inanmalarını* istersiniz.

İnsanların size hakaret etmelerini değil, size *saygı göstermelerini* istersiniz.

Muhtemelen, başkalarının size karşı *kibar* olmalarını ve size *itibarla* davranmalarını istersiniz. Doğru mu?

İnsanların size *hayran* olmalarını istersiniz.

Onlar için bir şey yaptığınız zaman, muhtemelen sizi *takdir etmelerini* istersiniz. Doğru mu?

Muhtemelen, insanların size karşı *dostça* davranmalarını istersiniz.

Bazılarından belki *sevgi* istersiniz.

Ve üstelik bu insanların, bu şeyleri yapıyormuş gibi görünmelerini değil, davranışlarında oldukça samimi olmalarını ve size *doğruluk ve dürüstlikle* davranmalarını istersiniz.

Muhtemelen siz de başka örnekler bulabilirsiniz. Bu kitapta bulunan kurallar da vardır. Ancak yukarıda, nelerin *erdemler* diye adlandırıldığıнын bir özetini güzel şekilde öğrenmiş bulunuyorsunuz.

Kişinin, her zaman çevresindekiler tarafından kendisine böyle davranılmasıyla hayatının çok hoş bir şekilde geçeceğini düşünmek için çok büyük bir hayal gücüne ihtiyaç yoktur. Üstelik kendisine bu şekilde davrananlara karşı da kişinin çok fazla bir düşmanlık duygusu beslemesi kuşkuludur.

İnsan ilişkilerinde geçerli olan ilginç bir fenomen⁴⁴ vardır. Biri, bir başkasına bağırıp çağırdığı zaman, öteki de içgüdüsel olarak ona bağırarak cevap verme eğilimindedir. Kişi genellikle başkalarına karşı nasıl davranırsa; genellikle ona da aynı şekilde davranılır: kişi aslında kendisine nasıl davranılacağı konusunda örnek oluşturur. A eğer B'ye karşı kötü davranırsa; B de A'ya karşı kötü davranır. A, B'ye karşı dostça davranırsa; B de A'ya karşı dostça davranır. Eminim ki siz de bunun örnekleriyle sürekli olarak karşılaşılıyorsunuzdur. Ahmet bütün kadınlardan nefret etmektedir; bu yüzden kadınlar

44. fenomen: gözlenebilen bir gerçek veya olay.

da Ahmet'ten nefret etmektedir. Mehmet, herkese karşı sert davranmaktadır; bu yüzden başkaları da Mehmet'e karşı sert ve kaba davranmaktadır—eğer başkaları bunu açıkça yapamıyorlarsa dahi, fırsat bulsalar Mehmet'e karşı çok sert davranacaklardır; bunu yapmak için gizli duygular beslemektedirler.

Hikâyelerin ve filmlerin sanal dünyasında, olağanüstü kibar kötü adamlarla, inanılmaz derecede becerikli çeteleri ve yalnız başına hareket eden oldukça kaba saba⁴⁵ kahramanları görmekteyiz. Hayat gerçekte böyle değildir: gerçek kötü adamlar oldukça kaba insanlardır, onların destekçileri ise daha da kabadır; Napolyon ve Hitler her yönden kendi adamlarının ihanetine uğramışlardır. Gerçek kahramanlar, rastladığımız en sakın konuşan insanlar olup; arkadaşlarına karşı da oldukça kibar davranırlar.

Mesleklerinin zirvesine çıkmış olan erkek ve kadınlarla görüştüğünüz zaman, onların belki de rastladığımız en hoş insanlar olduğu izlenimini kısa zamanda edinirsiniz. Bu onların zirvede olmalarının nedenlerinden biridir: hemen hepsi, başkalarına karşı en iyi şekilde davranmaya çalışırlar. Etraflarında olanlar da buna yanıt verirler ve onlara karşı iyi davranarak bazı ufak tefek eksikliklerini bile bağışlarlar.

Demek ki, kişi kendisine karşı nasıl davranılması gerektiğini düşünmek suretiyle insani erdemleri keşfederek bunları kendisine de uygulayabilir. O noktadan hareketle, sanıyorum kabul edeceksiniz ki, “iyi davranışın” gerçekten ne olduğu konusundaki her tür karışıklığı çözüme kavuşturmuşuzdur. İyi olmak, pasif olmaktan, ellerinizi kavuşturarak hiçbir şey yapmadan sessizce oturup ağlamaktan çok farklı bir şeydir. “İyi olmak” çok aktif olmaktır ve aynı zamanda güçlü bir etkiye sahip olmaktır.

---

45. **kaba saba:** görgüsü olmayan, davranışlarında dikkatsiz ve kibar olmayan insan.

Kasvetli, katı bir ciddiyetten insanın eline geçecek *pek az* eğlence vardır. Eskilerden bazıları erdemi uygulamak, asık suratlı ve kasvetli bir hayat gerektirmiş gibi davrandılar, tüm zevklerin kötü olmaktan geldiği sonucunu çıkarma eğilimindeydiler: hiçbir şey gerçeklerden bu kadar uzaklaşamaz. Sevinç ve zevkler ahlaksızlıklardan gelmez! Tam aksine! Sevinç ve zevkler sadece dürüst kalplerde yaşayabilirler: ahlaksızlar, acı ve keder dolu inanılmaz feci yaşamlar sürdürürler. İnsan erdemlerinin kasvetli yaşamakla yakından uzaktan hiç bir alakası yoktur. Erdemler hayatın kendisine ait parlayan yüzlerdir.

Şimdi bir insan etrafındakilere:

*adaletle,
sadık,
centilmen,
insaflı,
dürüst,
nazik,
düşünceli,
sevecen,
kontrollü,
hoşgörülü,
affedici,
yardımsever,
inançlı,
saygılı,
kibar,
itibarlı,
hayran,
dostça,
sevgiyle*

davranmaya çalışsa ve bunu tüm
samimiyetiyle yapsa ne olurdu?

Belki biraz zaman alırdı, ama birçok kişi de sonunda size aynı şekilde karşılık vermez miydi?

Zaman zaman bazı aksamalar olsa bile – insanın aklını başından alan haberler, insanın, kafasına tokmak vurası getiren hırsızlar, kişinin işine giderken geç kaldığında hızlı şeritte yavaş giden aptal sürücüler – bunların hepsi bize, insanın kendisini yeni bir insan ilişkileri düzeyine yükseltmesi gerektiğini oldukça bariz bir şekilde göstermektedir. Böyle yapmakla, kişinin iyi şekilde hayatta kalma potansiyeli önemli oranda yükselecektir. Dahası yaşamı kesinlikle çok daha mutlu geçecektir.

Kişi, etrafındakilerin davranışlarını *etkileyebilir*. Eğer bunu şimdiden yapmıyorsa, her gün bir erdemi ele alarak, o gün için o erdem üzerinde uzmanlaşması çok daha kolay olacaktır. Bunu yapmak suretiyle bu erdemlerin hepsine sonunda ulaşılabilecektir.

Kişisel yararların yanı sıra, kişi yeni başlayan insan ilişkileri çağına ne kadar ufak olursa olsun, bir katkıda bulunabilir.

Bir göle atılan bir çakıl taşı çok uzaktaki kıyıya kadar dalgalar yaparak etkisini devam ettirir.

*Mutluluk yolu,
“Başkalarının size nasıl
davranmasını istiyorsanız
siz de onlara öyle davranmaya çalışın”
kuralını uygulayarak çok daha aydınlık yapılabilir.*

21. GELİŞİN⁴⁶ VE BAŞARILI⁴⁷ OLUN.

*B*azen insanlar, kişiyi ezmeye, onun umutlarını, hayallerini yıkmaya, kişinin geleceğini ve kendisini yok etmeye çalışırlar.

Birine karşı kötü niyet besleyen biri, alay etmek suretiyle ve daha başka birçok yöntemler kullanarak onu harap etmeye çalışabilir.

Hangi nedenle olursa olsun kişinin kendini geliştirme çabaları, hayatta daha mutlu olma gayretleri saldırı konusu olabilir.

Bazen insan bunlarla kişisel olarak mücadele etmek mecburiyetinde kalabilir. Ama nadiren başarısız olan uzun süreli bir mücadele vardır.

Bu insanlar tam olarak kişiye ne yapmaya çalışmaktalar? Kişiyi olduğundan daha aşağıya doğru çekmeye çalışırlar.

Kişinin, onlara bir şekilde tehdit oluşturduğunu düşünüyordurlardır: böylece söz konusu kişi dünyada ilerlerse onu kendilerine bir tehdit olarak göreceklerdir. Böylece çeşitli yollardan kişinin yeteneklerini ve becerilerini azaltmaya çalışırlar.

Bazı akıl hastaları, şöyle bir genel plan uygularlar: “Eğer A daha başarılı olursa, benim için bir tehdit unsuru oluşturabilir; dolayısıyla ben, A'nın daha az başarılı olması için elimden geleni yapmalıyım.” Hatta daha önce düşman olmasa bile, bu tür davranışlar A'yı beklenmedik bir biçimde düşman haline getirecektir. Bu tür akıl hastaları için her zaman sorun çıkartacakları bir yol bulmak kolaydır. Bazıları bunu, sadece ön yargıdan veya “birisini sevmemekten” dolayı yaparlar.

46. **gelişmek**: üretim ve çalışkanlık durumunda olma; etkili bir şekilde ilerleme; iyiye gitme; gözle görülür bir biçimde iyi duruma gelme.

47. **başarılı**: ekonomik başarıya erişme; yaptığı şeyde başarıya ulaşma.

Ama girişimin şekli ne olursa olsun bunların gerçek amacı, söz konusu kişilerin hedeflerini ufaltmak ve onların hayatta başarısız olmalarına yol açmaktır.

Böyle bir durumla ve bu gibi insanlarla baş etmenin ve onları yenmenin gerçek yolu, maddi manevi gelişmek ve başarılı olmaktır.

Evet, böyle insanların, bir kimsenin şansının arttığını gördüklerinde çılgınlaştıkları ve çok daha fazla saldırdıkları doğrudur. Yapılacak şey onlarla gerekirse mücadele etmek ve ilerlemeye ve başarılı olmaya da vazgeçmeden devam etmektir; çünkü bu insanların aslında sizden istediği vazgeçmenizdir.

Eğer siz gittikçe daha başarılı olur ve maddi manevi ilerlerseniz, söz konusu kişiler size saldırı konusunda umutsuzluğa düşebilir; saldırılarından tamamen vazgeçebilirler.

Eğer kişinin hayattaki amaçları değerli ise ve bu kitaptaki kurallara biraz ilgiyle bağlı kalıyorsa; kişi başarılı oluyorsa ve ilerliyorsa kesinlikle muzaffer olacaktır. Ve yine umulur ki; hiç kimsenin başındaki bir tek tel saça bile zarar gelmeyecektir.

*Benim, sizin için de tek dileğim:
gelişim gösterin ve başarılı olun!*

SON SÖZ

Mutluluk, değerli etkinliklerde bulunmakla sağlanır. Ayrıca, dünyada size, sizi mutlu edecek şeyin ne olduğunu söyleyebilecek tek bir kişi vardır – o da kendinizsiniz.

Bu kitapta verilen ahlaki kurallar sadece ana yolun kenarındaki trafik çizgileridir. Bu çizgileri aşarsanız, yolun dışına çıkarak hendeğe yuvarlanan bir motosiklet sürücüsüne dönersiniz – sonuç malum, birkaç saniye içinde; bir ilişki, bir yaşam son bulacaktır.

Bu yol üzerinde; bir saat boyunca veya bir ilişki süresince veya bir yaşam dönemi ne kadar yürüyeceğinize ancak siz karar verebilirsiniz.

Kişi, zaman zaman kendini çamurlu bir yolda rüzgâra kapılıp giden bir yaprak gibi ya da bir köşede unutulmuş kum tanesi gibi hissedebilir. Hayatın sakin ve düzen içinde olduğunu kimse söylemedi ki: hayat böyle değildir. Kişi ne kurumuş bir yaprak ne de unutulmuş bir kum tanesidir: kişi, kendi yaşamının rotasını az çok kendisi belirler ve bu rotayı izler.

Kişi, bazen artık herhangi bir şey yapmak için çok geç olduğunu düşünebilir, geçmişin rotası o kadar karışıktır ki, mevcut olandan daha farklı bir gelecek rotası çizmek için hiçbir olanak görünmemektedir: yolda daima yeni bir nokta vardır ki, kişi işte oradan itibaren kendine yeni bir rota çizebilir. Siz öyle yapın ve bu rotayı izlemeye çalışın. Dünyada yaşamakta olan ve yeni bir başlangıç yapamayacak hiçbir insan mevcut değildir.

En küçük bir yalanlama korkusu olmaksızın, başkaları insanı çeşitli şekillerde yolun dışına çıkarmaya ve ahlaksız bir yaşama sürüklemek için ayartmaya çalışabilirler: tüm bu insanlar kendi çıkarlarına sizi alet etmek için öyle yapıyorlardır ve insan onlara kulak verirse, kendi sonu facia ve keder olacaktır.

Doğal olarak kişi bu kitapta yer alan ilkeleri uygulamaya veya başkalarını bu yolda etkilemeye çalışırken, zaman zaman bazı kayıplara uğrayacaktır. İnsan bunlardan, sadece ders alarak azimle yoluna devam etmelidir. Yolun tümseksiz olduğunu kim söylemişti?

Ama yine de bu yolda gitmek mümkün. İnsanlar bazen ayağı takılarak, yere kapaklanır ve düşebilirler: bu tekrar kalkıp yoluna devam edemeyecekleri anlamına gelmez.

Eğer kişi, yol kenarındaki çizgileri aşmadan ilerlerse, büyük bir hata yapmamış olur. Gerçek heyecan, mutluluk ve sevinç; yıkılmış yaşamlardan değil, başka şeylerden gelir.

Eğer siz başkalarının bu yolu izlemesini sağlayabilerseniz, siz de mutluluğun gerçekten ne olduğunu keşfetmek için kendinize bir fırsat vermekte serbest olacaksınız.

*Mutluluk yolu, yoldaki kenar çizgilerinin
nerde olduğunu bilenler için, yüksek
hızda seyahat edilebilen bir yoldur.*

Sürücü sizsiniz.

Yolunuz açık olsun.

Bütün yapacağınız Mutluluk Yolu'nun toplumdaki elden ele dolaşmasını sağlamaktır.

Tıpkı yumuşacık yağın hırçın dalgalı bir denizin yüzeyini kaplaması gibi sükûnet ve huzur yüzeye çıkacak ve yayılacak yayılacaktır.

Başkalarının davranışları ve faaliyetleri
senin hayatta kalmanı da etkiler.

Mutluluk Yolu kitapçığı, senin ilişkide olduğun
kişilere ve arkadaşlarına nasıl yardım
edebileceğini de göstermektedir.

İşe, arkadaşlarınız ve yakın ilişkide
olduğunuz insanlarla başlayın. Onlara
Mutluluk Yolu kitabını verin ve ayrıca
onların da başkalarına dağıtabilmesi için
çok sayıda nüsha verin ki; onlar da huzur
ve sükûneti yüzeye çıkarıp yayabilsinler.

Bu cep kitapçığı sadece düzinelik
paketler halinde satılmaktadır

Ciltli ve hediyelik özel basımına da ulaşabilirsiniz.

Okullar, toplumsal örgütler, devlet daireleri
ve ticari işletmeler ve ayrıca bireylere ve gruplara
bu kitabın geniş çapta tekrar basılması için müsaade
eden programlara özel indirimler mevcuttur.

Daha fazla bilgi için:

The Way to Happiness Foundation

www.thewaytohappiness.org

BU KİTABIN DAHA FAZLA NÜSHALARINI
BU ADRESLERDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ:

The Way to
HAPPINESS
FOUNDATION INTERNATIONAL

201 E. Broadway, Glendale, CA 91205 USA

Phone: 800-255-7906 or 818-254-0600

Fax: 818-254-0555 • Email: info@twth.org

www.thewaytohappiness.org

Bu belki de ilk, bütünüyle sağlığı temelli, dini esaslara dayanmayan ahlak kodları kitapçığıdır. L. Ron Hubbard tarafından özel bir çalışma olarak kaleme alınmış olup; herhangi bir dini öğretinin parçası değildir. Tekrar basılması veya kişisel olarak dağıtılması herhangi bir dini kuruluşla, sponsorluk dahil ilişkisi olduğu anlamına gelmez. Bu nedende hükümet dairelerince veya görevlilerince dini özellik taşımayan bir faaliyet olarak dağıtılmasında sakınca yoktur. (Kitabın tekrar basımı, The Way to Happiness Foundation International ile birlikte düzenlenebilir.)
Turkish Edition